

BIBARIJE KOT SPODBUDA ZA RAZVOJ GOVORA IN SOCIALNIH INTERAKCIJ PRI OTROCIH V STAROSTNEM OBDOBJU 1–2 LET

(Raziskovalna naloga)

Simona Umek

Vrtec Mavrica Trebnje

simona.umek@vrtec-trebnje.si

november, 2024

KAZALO

1	UVOD.....	1
2.1.	NAMEN IN CILJI RAZISKOVALNE NALOGE	2
2.2.	HIPOTEZE, PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE PRI OBRAVNAVANEM PROBLEMU.....	2
2.3.	RAZISKOVALNE METODE	3
2.4.	IZVIRNI PRISPEVEK K PRAKSI IN TEORIJI.....	3
2	TEORETIČNI DEL	4
2.5.	RAZVOJNE ZNAČILNOSTI OTROKA V STAROSTI 1–2 LETI.....	4
2.1.1.	RAZVOJ GOVORA	4
2.1.2.	SOCIALNI RAZVOJ.....	5
2.6.	BIBARIJE.....	6
2.2.1.	VRSTE BIBARIJ	7
2.2.2.1.	BIBARIJE ZA SPOZNAVANJE DELOV TELESA	7
2.2.2.2.	BIBARIJE ZA IGRE S PRSTKI	7
2.2.2.3.	BIBARIJE ZA IGRE Z OTROKOVO DLANJO.....	7
2.2.2.4.	BIBARIJE ZA RAZVOJ DOMIŠLIJE.....	8
2.2.2.5.	BIBARIJE KOT SPODBUDA ZA GIBANJE	8
2.2.2.6.	BIBARIJE ZA RAZLIČNE PRILOŽNOSTI.....	8
2.2.2.	VLOGA IN NAMEN BIBARIJ.....	8
2.2.3.	VLOGA ODRASLEGA IN OTROKA V IGRI BIBARIJ	9
2.2.4.	ELEMENTI BIBARIJ	9
2.2.4.1.	IGRA.....	9
2.2.4.2.	GIBANJE.....	11
2.2.4.3.	NEVERBALNA KOMUNIKACIJA.....	11
2.2.4.4.	ČUSTVA.....	12
2.2.5.	KAKO SE IGRAMO BIBARIJE?.....	13
2.2.6.	VPLIV BIBARIJ NA GOVORNI RAZVOJ	14
2.2.7.	VPLIV BIBARIJ NA SOCIALNI RAZVOJ.....	14
3	PRAKTIČNI DEL	18
3.1.	NAMEN IN CILJI	18
3.2.	ČASOVNI POTEK RAZISKAVE.....	18
3.3.	RAZISKOVALNI VZOREC	18
3.4.	RAZISKOVALNA VPRAŠANJA	18
3.5.	NAČRT DELA	18
3.6.	METODE DELA	18
3.7.	IZVAJANJE BIBARIJ	18
3.7.1.	PIKA, PIKA, PIKICA.....	19
3.7.2.	MEDVED STOPA	20
3.7.3.	MIŠKA IN KRT	21

3.7.4.	NAGAJIVA BIBA	22
3.7.5.	KAKO BIBA.....	23
3.7.6.	MIŠKA KAŠKO KUHALA.....	24
3.7.7.	ODPRI ZAPRI.....	26
4	RAZPRAVA IN REZULTATI IZVAJANJA PRAKTIČNEGA DELA RAZISKOVALNE NALOGE.....	27
5	EMPIRIČNI DEL	29
5.1.	ČASOVNI POTEK RAZISKAVE.....	29
5.2.	HIPOTEZE.....	29
5.3.	POSTOPEK ZBIRANJA PODATKOV	29
5.4.	RAZISKOVALNI VZOREC	29
5.5.	ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA.....	29
5.6.	RAZPRAVA O HIPOTEZAH	45
6	RAZPRAVA IN REZULTATI IZVAJANJA EMPIRIČNEGA DELA RAZISKOVALNE NALOGE.....	47
7	ZAKLJUČEK.....	48
8	VIRI IN LITERATURA	49
9	PRILOGE.....	51
	ANKETNI VPRAŠALNIK	51

KAZALO SLIK

Slika 1:	M. Voglar: Glasbena pravljica Gradič.....	16
Slika 2:	Delo M. Voglar: Sij, sončece sij	16
Slika 3:	Delo M. Voglar: Balalajci	16
Slika 4:	Delo M. Voglar: Biba buba baja	16
Slika 5:	Igor Cvetko.....	17
Slika 6:	Deklica išče miško	22
Slika 7:	Vadbena ura s krtom	22
Slika 8:	...biba pač ni kriva,....	23
Slika 9:	...kako biba...	24
Slika 10:	Deklica bibarijo izvaja na sebi.....	25
Slika 11:	Izvajanje bibarije na drugemu	25
Slika 12:	... brado požgečkaj...	26

KAZALO PREGLEDNIC

<i>Preglednica 1:</i>	V kateri starostni skupini delate?	29
<i>Preglednica 2:</i>	Kako pogosto v svojem oddelku izvajate bibarije?.....	30
<i>Preglednica 3:</i>	Katere vrste bibarij najpogosteje uporabljate?	31
<i>Preglednica 4:</i>	Kako otroci reagirajo na bibarije?.....	32
<i>Preglednica 5:</i>	Ali uporabljate dodatne pripomočke (npr. lutke, risbe) za popestritev bibarij?	33

Preglednica 6: Ali pri bibarijah vključujete glasbo?.....	34
<i>Preglednica 7: Kako pogosto prilagajate bibarije glede na interese otrok?.....</i>	<i>35</i>
<i>Preglednica 8: Katere težave, če sploh, se pojavijo pri izvajanju bibarij?</i>	<i>35</i>
<i>Preglednica 9: Kako pomembno je po vašem mnenju izvajanje bibarij za govorni razvoj otrok?</i>	<i>37</i>
<i>Preglednica 10: Ali menite, da so bibarije učinkovite pri vključevanju otrok z jezikovnimi težavami?.....</i>	<i>38</i>
<i>Preglednica 11: Ali opazite izboljšave v besedišču in izgovorjavi otrok po rednem izvajanju bibarij?.....</i>	<i>40</i>
<i>Preglednica 12: Ali menite, da bibarije prispevajo k boljši samozavesti otrok pri izražanju in komunikaciji?.....</i>	<i>41</i>
<i>Preglednica 13: Ali opazite izboljšanje socialnih veščin pri otrocih, ki redno sodelujejo v bibarijah?.....</i>	<i>42</i>
<i>Preglednica 14: Ali opazite spremembe v razpoloženju otrok po izvedbi bibarij?</i>	<i>42</i>
<i>Preglednica 15: Ali so otroci po izvajanju bibarij bolj vključeni v skupinsko igro?.....</i>	<i>43</i>

KAZALO GRAFOV

<i>Graf 1: V kateri starostni skupini delate?</i>	<i>30</i>
<i>Graf 2: Kako pogosto v svojem oddelku izvajate bibarije?.....</i>	<i>31</i>
<i>Graf 3: Katere vrste bibarij najpogosteje uporabljate?</i>	<i>32</i>
<i>Graf 4: Kako otroci reagirajo na bibarije?</i>	<i>33</i>
<i>Graf 5: Ali uporabljate dodatne pripomočke (npr. lutke, risbe) za popestritev bibarij?</i>	<i>34</i>
<i>Graf 6: Ali pri bibarijah vključujete glasbo?</i>	<i>34</i>
<i>Graf 7: Kako pogosto prilagajate bibarije glede na interese otrok?.....</i>	<i>35</i>
<i>Graf 8: Katere težave, če sploh, se pojavijo pri izvajanju bibarij?</i>	<i>36</i>
<i>Graf 9: Kako pomembno je po vašem mnenju izvajanje bibarij za govorni razvoj otrok?</i>	<i>38</i>
<i>Graf 10: Ali menite, da so bibarije učinkovite pri vključevanju otrok z jezikovnimi težavami?</i>	<i>39</i>
<i>Graf 11: Ali opazite izboljšave v besedišču in izgovorjavi otrok po rednem izvajanju bibarij?</i>	<i>40</i>
<i>Graf 12: Ali menite, da bibarije prispevajo k boljši samozavesti otrok pri izražanju in komunikaciji?.....</i>	<i>41</i>
<i>Graf 13: Ali opazite izboljšanje socialnih veščin pri otrocih, ki redno sodelujejo v bibarijah?</i>	<i>42</i>
<i>Graf 14: Ali opazite spremembe v razpoloženju otrok po izvedbi bibarij?</i>	<i>43</i>

POVZETEK

Raziskovalna naloga z naslovom Bibarije kot spodbuda za razvoj govora in socialnih interakcij pri otrocih v starostnem obdobju 1–2 let se osredotoča na pomembnost bibarij pri zgodnjem otrokovem razvoju. V teoretičnem delu raziskave so obravnavane razvojne značilnosti otrok v starostni skupini 1–2 let, s poudarkom na razvoju govora in socialnih veščin. Pojasnjene so tudi teorije o bibarijah, njeni vlogi pri spodbujanju govora ter socialnih interakcij, predstavljena sta tudi avtorja večine bibarij, ki jih otroci spoznavajo v vrtcu. V praktičnem delu raziskave sem predstavila dejavnosti, ki sem jih izvedla v vrtcu. Bibarije so bile uporabljene kot metoda za spodbujanje govora in socialnih interakcij med otroki. V empiričnem delu pa rezultati anketnega vprašalnika dopolnjujejo ugotovitve praktičnega dela. Rezultati raziskave kažejo, da bibarije pozitivno vplivajo na razvoj govora in socialnega razvoja, saj otrokom omogočajo, da razvijajo potrebne spretnosti za razvoj in krepijo medsebojne odnose. Raziskovalna naloga izpostavlja praktične prednosti bibarij v zgodnjem otroštvu.

Ključne besede: bibarije, otrokov razvoj, govorni razvoj, socialni razvoj, 1–2 leti.

ABSTRACT

The research paper titled *Bibarije as a Stimulus for Speech Development and Social Interactions in Children Aged 1–2 Years* focuses on the importance of *bibarije* in early childhood development. The theoretical part of the research discusses the developmental characteristics of children in the 1–2 year age group, emphasizing speech and social skill development. It also explains theories regarding *bibarije*, their role in promoting speech and social interactions, and introduces the authors of most of the *bibarije* that children encounter in preschool.

In the practical part of the research, I presented activities that I conducted in preschool. *Bibarije* were used as a method to encourage speech and social interactions among children. The empirical part of the study complements the findings from the practical work with the results of a questionnaire. The results indicate that *bibarije* positively influence speech and social development, as they enable children to develop essential skills and strengthen interpersonal relationships. The research paper highlights the practical advantages of *bibarije* in early childhood.

Keywords: *bibarije*, child development, speech development, social development, 1–2 years.

1 UVOD

V raziskovalni nalogi predstavljamo bibarije in njen vpliv na določena področja otrokovega razvoja. Bibarije predstavljajo odličen način za vzpostavljanje globljega stika z otrokom. Preko bibarij se odrasli otroku približa na igriv in nežen način, pri čemer se krepi zaupanje. Z dotiki, petjem in gibanjem odrasli otroku izraža nežnost, kar spodbuja njegov čustveni, socialni in govorni razvoj.

V teoretičnem delu raziskovalne naloge predstavljamo razvoj govora in socialnih veščine v starostnem obdobju 1–2 letu.

»Bibarije so gibalne igre ob pesmih nagajivkah, ob izštevankah in ritmičnih besedilih. Te gibalne igre so oblika komuniciranja med otrokom in odraslim od prvih mesecev otrokove starosti dalje. Temeljijo na ritmičnih glasovih in besednih igrah, včasih dopolnjenih z melodijo, ki se povezujejo z igro dotikanja ter gibanja odraslega in otroka« (Kroflič, Gobec 1995, str. 92).

Bibarije igrajo pomembno vlogo pri spodbujanju teh veščin, saj omogočajo otrokom, da v varnem in spodbudnem okolju preizkušajo in razvijajo svoje sposobnosti. Med izvajanjem bibarij otrok opazuje izraze na obrazu, posluša glas in spremlja gibe drugih. To je osnova za razvoj sposobnosti sodelovanja in komunikacije, ki sta ključni za uspešno vključevanje v igralne skupine. Bibarije pomagajo otrokom razumeti lastna čustva ter čustva drugih, kar prispeva k premagovanju egocentrizma in razvoju empatije.

Govor je v posameznikovem razvoju izjemnega pomena. S pomočjo govora se človek oblikuje kot posameznik, hkrati pa mu govor pomaga pri vzpostavljanju in vključevanju v odnose. V vsakem odnosu se vzpostavlja komunikacija, ki pa jo lahko razvijemo le s pomočjo govora (Marjanovič Umek, 1990, str. 11).

Otrokov socialni razvoj se razvija s pomočjo vzpostavljanja in vzdrževanja socialnih odnosov (Fekonja Peklaj, 2016, str. 30–31).

V praktičnem delu naloge se osredotočamo na raziskovanje vpliva bibarij na govorni in socialni razvoj otrok, starih od 1–2. Raziskava je potekala v šolskem letu 2023/24 v eni izmed vrtčevskih skupin, ki je vključevala 14 otrok, od tega 9 deklic in 5 dečkov. V celotnem šolskem letu smo otrokom predstavljali različne bibarije in spremljali njihov napredek. Glavni cilj naše raziskave je bil ugotoviti, ali bibarije pripomorejo k hitrejšemu razvoju govora in izboljšanju socialnih interakcij pri otrocih. Raziskava je bila zasnovana tako, da so bibarije postale del različnih dnevnih aktivnosti otrok. Izvajali smo jih med načrtovanimi dejavnostmi ter nenačrtovano, med prehodi iz ene aktivnosti v drugo. Tako smo želeli olajšati prehode otrok iz varnega domačega okolja v vrtec in nato iz igralnice na prosto. Da bi lahko natančno spremljali

napredek otrok, smo redno pisali evalvacije, tako priložnostne kot mesečne. Na podlagi teh opažanj smo prilagajali svoj pristop. V okviru raziskave smo si postavili tudi hipoteze in raziskali vpliv bibarij na zgodnji razvoj govora ter socialne interakcije pri najmlajših otrocih.

V empiričnem delu naše raziskovalne naloge smo se osredotočili na pridobivanje podatkov o uporabi bibarij ter njihovem vplivu na govorni in socialni razvoj otrok. Za ta namen smo izvedli anketno raziskavo, v kateri je sodelovalo 101 vzgojitelj iz različnih slovenskih vrtcev. Anketni vprašalnik je bil zasnovan tako, da je zajemal vprašanja o pogostosti in načinih vključevanja bibarij v vsakodnevne aktivnosti ter o opaženih učinkih teh dejavnosti na razvoj govora in socialnih veščin pri otrocih. Glavni cilji empiričnega dela so bili preveriti hipoteze, da bibarije prispevajo k hitrejšemu govornemu razvoju otrok in spodbujajo njihov socialni razvoj. Poleg tega smo želeli pridobiti vpogled v izkušnje vzgojiteljev pri uporabi bibarij ter ugotoviti, kako pogosto in na kakšne načine jih vključujejo v delo z otroki.

2.1. Namen in cilji raziskovalne naloge

Namen raziskovalne naloge je preučiti, ali uporaba bibarij vpliva na razvoj govora in socialnih interakcij pri otrocih v starostnem obdobju od 1–2. S spremljanjem in evalviranjem dejavnosti smo ugotavljali, ali bibarije pozitivno vplivajo na govorni in socialni razvoj otrok.

V praktičnem delu naloge smo se osredotočili na neposredno raziskovanje vpliva bibarij na otroke v vrtcu. Empirični del raziskave je bil zasnovan tako, da podpira praktične ugotovitve in hipoteze, ki so se oblikovale v okviru praktičnega dela. V tem delu smo analizirali zbrane podatke ter jih primerjali s postavljenimi hipotezami, kar nam je omogočilo ugotavljanje učinkov bibarij na razvoj govora in socialnih interakcij.

2.2. Hipoteze, predpostavke in omejitve pri obravnavanem problemu

Glede na namen naloge smo si v praktičnem delu naloge postavili naslednja raziskovalna vprašanja:

- Ali bibarije pozitivno vplivajo na razvoj otrokovega govora
- Ali bibarije premagujejo »socialne ovire« med otrokom in odrasli.

Pri raziskovanju smo se zavedali tudi nekaterih omejitev, kot je raznolikost posameznikov v skupini, kar lahko vpliva na rezultate raziskave. Te omejitve je bilo potrebno upoštevati pri interpretaciji rezultatov in njihovem prenosu na širšo populacijo.

Na podlagi raziskovalnih vprašanj iz praktičnega dela smo oblikovali tudi hipoteze, ki smo jih želeli preveriti v empiričnem delu raziskave:

- Bibarije pozitivno vplivajo na razvoj otrokovega govora.
- Bibarije premagujejo »socialne ovire« med otrokom in odraslim.

Pri zbiranju podatkov v empiričnem delu naloge smo se soočili z izzivom, saj veliko anket ni bilo popolnoma izpolnjenih. Posledično so nekateri rezultati pri določenih vprašanjih predstavljali manj kot 101 vzgojitelja, saj so nekateri udeleženci preskočili določena vprašanja. Kljub temu smo uspeli pridobiti informacije, ki podpirajo naše ugotovitve o vplivu bibarij na razvoj govora in socialne interakcije otrok. Raziskovanje je potekalo v oktobru 2024.

2.3. Raziskovalne metode

Pri praktičnem raziskovanju vpliva bibarij na razvoj govora in socialnih interakcij pri otrocih v starosti 1–2 smo uporabili kvalitativno raziskovalno metodo. Sprotne opombe in mesečne evalvacije so igrale pomembno vlogo pri spremljanju napredka otrok skozi daljše časovno obdobje. S tem smo zbirali informacije o spremembah na področju govora in socialnih interakcij. Sprotni zapisi so nam omogočili boljše razumevanje otrok in služili kot osnova za mesečne evalvacije, ki so nam nudile vpogled v njihov napredek ter usmerjale oblikovanje nadaljnjih dejavnosti.

Podatke v empiričnem delu smo zbrali s spletnim anketnim vprašalnikom 1ka. Vprašalnik je bil anonimen in je vseboval 20 vprašanj, tako zaprtega kot odprtega tipa. Uporabili smo kombinacijo kvantitativne in kvalitativne metode zbiranja podatkov, kar nam je omogočilo širši vpogled v mnenja in izkušnje vzgojiteljev ter staršev o vplivu bibarij na razvoj otrok.

2.4. Izvirni prispevek k praksi in teoriji

V raziskovalni nalogi smo se osredotočili na preverjanje predpostavk, da bibarije spodbujajo hitrejši razvoj govora pri otrocih ter povečujejo socialno interakcijo. V preteklih letih nismo posvečali dovolj pozornosti povezavi med bibarijami ter razvojem govora in socialnih veščin, zato smo se v tej raziskavi odločili, da se osredotočimo na to področje, ker nas je zanimalo, ali lahko z redno uporabo bibarij vplivamo na napredek otrok v teh ključnih razvojnih obdobjih. Naš prispevek k teoriji se izraža v potrditvi hipoteze, da bibarije lahko pomembno prispevajo k razvoju govora in socialnih veščin pri otrocih. K praksi smo prispevali z uvajanjem bibarij kot načrtovanega pedagoškega orodja, ki spodbuja govorni in socialni razvoj otrok. Te ugotovitve lahko služijo kot osnova za nadaljnje raziskovanje v pedagoški teoriji in praksi.

2 TEORETIČNI DEL

2.5. Razvojne značilnosti otroka v starosti 1–2 leti

Razvoj je proces v katerem otroka pridobiva spretnosti v nekem časovnem obdobju. Pri razvoju ima vsak posameznik svojo pot po kateri se razvija. Razvoj človeka opazimo na različnih področjih, vsa področja pa so med seboj prepletena. Temeljna področja so telesni razvoj, spoznavni razvoj, čustveni in socialni razvoj.

Razvojni mejniki nam pomagajo pri ugotavljanju določenih zaostankov v razvoju, ki pa so lahko pogojeni glede na dednost ali okolje (Nemec, Krajnc, 201, str. 13–14).

V Kurikulumu za vrtce (1999. poglavje 3.1.) je zapisano, da:

- otrokov razvoj poteka skozi določene zaporedne stopnje, ki so opredeljene tako s kvantitativnimi kot kvalitativnimi spremembami (npr. intuitivna stopnja mišljenja sledi zaznavno-gibalni fazi v razvoju mišljenja; stopnja razumevanja medosebnih odnosov sledi stopnji razumevanja samega sebe ...);
- vsi psihični procesi (čustva, govor, mišljenje, socialna kognicija ...) se razvijajo v vseh razvojnih obdobjih;
- posamezna področja razvoja so med seboj prepletena, saj gre za vzporednost in povezanost med različnimi psihičnimi funkcijami (npr. otrok zaznava, doživlja in spoznava sebe, svet okoli sebe, različne odnose s čustvenega, intuitivnega, socialnega, spoznavnega vidika);
- v otrokovem razvoju so obdobja, ki so najbolj primerna (t. i. kritična obdobja), da se otrok nekaj nauči, pridobi določeno spretnost na najbolj učinkovit način;
- individualne razlike v razvoju so med otroki velike, in sicer zlasti v prvih letih njihovega življenja, vendar ta različnost otrok ostaja znotraj razvojnih norm;
- gre za stalno povezavo med otrokovim razvojem (v ožjem pomenu besede), učenjem in poučevanjem, ki se kaže zlasti v razmerju med otrokovim aktualnim in potencialnim razvojem.

2.1.1. Razvoj govora

»Govor je v posameznikovem razvoju izjemnega pomena. S pomočjo govora se človek oblikuje kot posameznik, hkrati pa mu govor pomaga pri vzpostavljanju in vključevanju v odnose. V vsakem odnosu se vzpostavlja komunikacija, ki pa jo lahko razvijemo le s pomočjo govora« (Marjanovič Umek, 1990, str. 11).

Avtorica S. Krajnc (1999, str. 20) meni, da na razvoj govora vplivajo različni notranji in zunanji dejavniki. Kadar so ti dejavniki usklajeni, lahko otrok doseže visoko stopnjo govornega razvoja.

Avtorji Ivić, Novak, Atanacković in Ašković (2002) opredeljujejo značilnosti govorne razvojne stopnje otroka v jasličnem oddelku:

- z glasom izraža želje (15 mesecev);
- razume, da imajo znane stvari in osebe imena (15 mesecev);
- uporabi enobesedni stavek ali besedo in kretnjo (15-18 mesecev);
- uporablja šest besed (16 mesecev);
- na zahtevo imenuje en predmet (16 mesecev);
- uporabi frazo iz dveh samostalnikov (»mami sok«) (17 mesecev);
- spoji samostalnik in glagol (»mami daj«) (18 mesecev).
- zna več dvobesednih fraz tipa samostalnik – glagol (19 mesecev);
- prepozna osem do dvanajst fotografij (20 mesecev);
- z besedami izrazi lakoto in žejo (21 mesecev);
- izpolni nalogo, ki zahteva dve dejanji (odnesi, zapri (21 mesecev);
- uporablja samostalnike, glagole in pridevnike (22 mesecev);
- zna več preprostih fraz in stavkov iz treh besed (22-24 mesecev);
- ustrezno odgovarja na vprašanja, ki se tičejo svojine (čigava mama je to?) (24 mesecev);
- na zahtevo izgovori svoje ime (24 mesecev);
- uporablja 200 do 250 besed (24 mesecev);
- govorno zaostaja, ne govori in ne razume govora (24 mesecev).

Govor torej igra ključno vlogo v posameznikovem razvoju, saj vključevanje v družbene odnose. Razvoj govora je odvisen od različnih dejavnikov, ki lahko vplivajo na otrokovo sposobnost doseganja napredka.

2.1.2. Socialni razvoj

Otrokov socialni razvoj se razvija s pomočjo vzpostavljanja in vzdrževanja socialnih odnosov. Socialni odnosi se lahko razvijajo na različnih krajih, največkrat pa se v obdobju malčka razvijajo v družini in v vzgojno-izobraževalnih ustanovah oz. vrtcih, kjer socialni stiki nastajajo med vrstniki, drugimi otroki in strokovnimi delavci. Veliko in pomembno vlogo pri razvijanju socialnega razvoja imajo starši in strokovni delavci v vrtcu. Ko otrok vzpostavlja odnose z strokovnimi delavci (vzgojitelji), je pomembno, da otrok do te osebe čuti navezanost in varnost (Fekonja Peklaj, 2016, str. 30–31).

Avtorji Ivić, Novak, Atanacković in Ašković (2002) opredeljujejo značilnosti čustvenega in socialnega razvoja otroka v jasličnem oddelku:

- strah pred tujci doseže vrhunec (12–15 mesecev);
- odziva se na svoje ime (15 mesecev);
- posnema preproste dejavnosti domačih (15 mesecev);

- ponavlja dejavnost, ki jo domači odobravajo (15 mesecev);
- sezuje čevlje in nogavice, odpne zadrگو (18 mesecev);
- drži kozarec med pitjem; poskuša jesti z žlico (18 mesecev);
- močan strah pri ločevanju od bližnjih (18 mesecev);
- samostojna igra, igra se le v prisotnosti drugih otrok (18 mesecev);
- prvi znaki ljubosumja: negoduje, če drug otrok pritegne pozornost nase (18 mesecev);
- nenadzorovano slinjenje (18 mesecev);
- nerazložljivi napadi vznemirjenosti in smeha (18 mesecev);
- občasni intervali odsotnosti (18 mesecev);
- stereotipni gibi (18 mesecev);
- možna depresivnost zaradi daljše odsotnosti od bližnjih (18 mesecev);
- sleče hlačke, žabe, plašč in jakno, zapre zadrگو (24 mesecev);
- pije samo iz skodelice (24 mesecev);
- ponoči je pretežno suh (24 mesecev);
- začetek vzporedne igre; igra se ob vrstnikih, občasno jim daje ali pokaže igračko (24 mesecev);
- uživa v igrah prerivanja z vrstniki (24 mesecev);
- začetek zanimanja za skupinske dejavnosti (24 mesecev);
- kljubovalnost, trma (24 mesecev);
- izraženo ljubosumje (24 mesecev);
- odziva se na čustveni izraz odraslega (empatija) (24 mesecev);
- nerazložljivi napadi besa, vreščanja in smeha (24 mesecev).

Otrokov socialni razvoj poteka skozi vzpostavljanje in vzdrževanje socialnih odnosov, ki se najpogosteje oblikujejo v družini in vrtcih. V tem procesu igrajo pomembno vlogo starši in strokovni delavci, saj otrok potrebuje občutek navezanosti in varnosti v odnosih z njimi. V obdobju malčka se razvijajo različni socialni in čustveni vidiki, kot so odzivanje na svoje ime, posnemanje dejavnosti domačih, izražanje strahu pred tujci in ločitvijo od bližnjih, ter začetek vzporedne igre z vrstniki. Poleg tega se pri otrocih pojavijo tudi ljubosumje, trma, ter odzivanje na čustva drugih, kar vse kaže na napredek v socialnem razvoju.

2.6. Bibarije

»Bibarije so gibalne igre ob pesmih nagajivkah, ob izštevankah in ritmičnih besedilih. Te gibalne igre so oblika komuniciranja med otrokom in odraslim od prvih mesecev otrokove starosti dalje. Temeljijo na ritmičnih glasovih in besednih igrah, včasih dopolnjenih z melodijo, ki se povezujejo z igro dotikanja ter gibanja odraslega in otroka« (Kroflič, Gobec 1995, str. 92).

Bibarija je za vzgojitelje sredstvo, s katerim lažje navežemo z otroki stik. Zaradi tega so pomemben del našega vsakdanjega dela z otroki. Otroke z bibarijami lažje potolažimo in se

jim približamo. Otrok se ob opazovanju odraslega umiri, opazuje premikanje roke, mimiko obraza odraslega in posluša naš glas. V veliki večini se bibarije odvijajo ob individualnem stiku, saj otrok ponavadi sedi v naročju tistega, ki bibarijo izvaja.

Vrbovškova bibarije opredeljuje kot igro med otrokom in odraslim, kot povezavo med ritmično izreko besedila in izvajanje giba na otrokovem telesu.

M. Voglar (1981, str. 7) opredeli bibe takole: »Bibe so nekaj česar ni, pa vendar je. Bibe so vesele igre. Bibe so bitjeca, ki spravljajo otroke v dobro voljo. Bibe so mamini prsti. Bibe ... to je nekaj, kar si vsak od nas želi, da bi imel in kar tudi lahko ima, če le hoče.«

2.2.1. Vrste bibarij

Bibarije, ki jih izvajamo z otroki so bibarije za spoznavanje delov telesa, bibarije za igre s prstki, bibarije za igre z otrokovo dlanjo, bibarije za razvoj domišljije, bibarije za kot spodbuda za gibanje in bibarije za različne priložnosti.

2.2.2.1. Bibarije za spoznavanje delov telesa

Bibarije za spoznavanje delov telesa izvajamo načrtovano ob različnih priložnostih, ki se ponujajo pri samem delu z otroki. Z njimi se otrok seznanja z deli telesa, spodbujajo ga k ponavljanju besed, otroku nudijo ugodno počutje in ga sproščajo (Grušovnik, 2012).

Primer:

- Nagajiva bibe (M. Voglar),
- Klin klin klan (M. Voglar),
- Kje je čevelj? (M. Voglar) (Grušovnik, 2012).

2.2.2.2. Bibarije za igre s prstki

Otroci imajo bibarije, ki se jih igramo s prstki, zelo radi, saj jih pritegnejo, motivirajo in umirjajo. Lahko so take, kjer so razlike v glasnosti, hitrosti ... nekaj se jih igra na mizi ali na tleh, veliko pa na otrokovi dlani. Večina ljudskih bibarij se igra s prstki (Grušovnik, 2012).

Primer:

- Miš iz luknje je pritekla (M. Voglar),
- Bratci so po svetu šli (M. Voglar),
- Dežek pada (M. Voglar) (Grušovnik, 2012).

2.2.2.3. Bibarije za igre z otrokovo dlanjo

Otroci preko dlani s to vrsto bibarij dobijo sporočila o različnih vrstah dotikov (nežno, grobo,

kljuvajoče). Besedila so zelo ritmična, zato otroke seznanjajo z ritmom, hkrati pa spodbujajo h govoru in mu razvijajo koncentracijo (Grušovnik, 2012).

Primer:

- Biba torto meša (M. Voglar),
- Boža, boža (M. Voglar),
- Križ kraž (Ljudska) (Grušovnik, 2012).

2.2.2.4. Bibarije za razvoj domišljije

Te bibarije otrokom omogočajo razvoj domišljije, saj se otroci gibajo po lastni domišljiji in željah (Grušovnik, 2012).

Primer:

- Muha primaruha (M. Voglar),
- Kako biba pije? (M. Voglar),
- Bibino ogledalo (M. Voglar) (Grušovnik, 2012).

2.2.2.5. Bibarije kot spodbuda za gibanje

S to vrsto bibarij lahko otroka spodbujamo h gibanju, hkrati pa so prvi korak k usmerjenim plesnim dejavnostim. Največkrat se izvajajo v krogu, kjer se otroci držijo zaroke in rajajo. Otroci najprej posnemajo odraslega, šele nato, ko osvojijo besedilo, poskušajo svoje improvizacije. Med svojim ustvarjalnim gibanjem otroci spoznajo različne vrste in tempogibanja. Te bibarije otrokom razvijajo domišljijo in zbudijo veselje, zanimanje ter jih povezujejo s sovrstniki (Grušovnik, 2012).

Primer:

- Ringa ringa raja (Ljudska),
- Biba raja (M. Voglar),
- Medved stopa (M. Voglar) (Grušovnik, 2012).

2.2.2.6. Bibarije za različne priložnosti

Bibarije za različne priložnosti so bibarije, ki jih lahko uporabimo kadar koli. Igramo se jih priložnostno. Le-te so:

- Nagajive hlače (M. Voglar),
- Jezdec (M. Voglar) (Grušovnik, 2012).

2.2.2. Vloga in namen bibarij

Namen bibarij je, da je otrok med izvajanjem aktiven, posluša glas odraslega, opazuje njegovo mimiko in premikanje prstov. Odraslih z izvajanjem bibarij otroku nudimo občutek varnosti, ugodje in zaupanje.

Lipnik (1994) je mnenja, da manjši kot so otroci, več morajo govoriti odrasli. Večji kot so otroci, bolj jim je treba prepuščati svobodo.

Kroflič in Gobec (1995) gibalne igre – bibarije zaradi vsestranskosti opredelita k ot nepogrešljivi del vsebine vzgojnega dela z otroki v predšolskem obdobju, pomembne tudi v prvem starostnem obdobju predšolske vzgoje. Med odraslim in otrokom nastaja osebni ter topel odnos, zato bibarije prispevajo k ugodnemu počutju otroka. Odrasel človek ustvarja z dotikom, mimiko obraza, ritmom v glasu, s svojim ritmičnim gibanjem in z ritmičnim gibanjem otroka. S tem otroku nudi ugodje in čustveno toplino. Otrok igre ne vodi samoiniciativno, je pa v njej vsestransko aktiven. Posluša glas, mimiko in gibanje odraslega, čuti dotikanje na koži in gibanje posameznih delov (prstov, dlani, nog) svojega telesa, giblje se skupaj z odraslim. Otrok sprejema in doživlja različne ritme ter dinamiko po slušni, taktilni (dotik), kinestetični (preko čutil za gibanje v mišicah in sklepah) in po vizualni poti. Tako si razvija občutek za ritem in muzikalnost.

2.2.3. Vloga odraslega in otroka v igri bibarij

Borota (2013) ugotavlja, da so odrasli v igri z mlajšim otrokom bolj aktivni kot otrok sam. Med izvajanjem bibarij odrasli hkrati izrekajo besedilo in izvajajo gibalne motive. Z večkratnim ponavljanjem iste bibarije opazimo, da otrok začne sodelovati s kazanjem gibov. Mlajši otrok še ne more samoiniciativno voditi igre bibarij, zato nenehno opazuje mimiko obraza in telesa odraslega, spremlja njegovo gibanje in posluša njegov glas. Medtem ko je mlajši otrok aktiven predvsem v smislu posnemanja, je pri starejšem otroku pomembno, da mu omogočimo prevzem pobud za igranje bibarij.

2.2.4. Elementi bibarij

Predstavljeni elementi bibarij so igra, gibanje, neverbalna komunikacija in čustva.

2.2.4.1. Igra

»Igra je osnovna otrokova aktivnost, ki ga zaposluje celovito: čustveno, govorno, domišljjsko. Razvija ustvarjalnost, zmožnosti in sposobnosti. Je izraz otrokovih potreb in hotenj. Otrok se ob igri počuti svobodnega, je maksimalno aktiven in čustveno angažiran. Ob igri si otrok razvija vse svoje sposobnosti: umske, estetske, čustvene, telesne ...« (Voglar, 1998, str. 1)

Igra je velik del otrokovega življenja in primarna potreba. V Kurikulumu za vrtce (1999) je zapisano: »Otroška igra je dejavnosti, ki se izvaja zaradi nje same, spremeni odnos do realnosti in ki je notranje motivirana, svobodna in odprta ter za otroke prijetna«.

Horvat in Magajna (1989) pravita, da je igra zelo kompleksna aktivnost, ki jo lahko

obravnavamo na zelo različne načine in še zdaleč ni v celoti raziskana. Znanstvena spoznanja v igri so pogosto zelo različna in tudi nasprotujoča, kar pomeni, da obstaja mnogo razlag in teorij igre.

»V igri je možno vse, vse nastaja iz nič, vse se dogaja, vse teče samo po sebi in živi po svoje, vse se prepleta in se ponavlja naprej in nazaj. Obstaja poezija, ritem, bajka, igra, dotik ... Izven tega ni ničesar. Je samo stanje dveh, ki živita skupno igro, igrata skupno pravljico. In otrok si ves čas želi pravzaprav samo tega. Ponavljanje in oživljanje tega stanja.« (Cvetko, 2000, str. 142).

Toličič (1961) navaja, da se v igri (tudi pri izvajanju bibarij) otrok razvija:

- KOGNITIVNO: izvajanje bibarij pri otroku pospešujejo razvoj na govornem področju.
- SOCIALNO: izvajanje bibarij poteka preko igre, le-ta pa spodbuja, razvija in oblikuje socialne interakcije otroka z odraslo osebo in sovrstniki. Igra otroku omogoča, da preko nje lažje naveže stik z drugo osebo. Zaradi tega potega tudi socializacija oziroma se otrok socializira. Socialna čustva otrok razvija preko igre. Bibarije otroka učijo empatije do druge osebe, hkrati pa so dobrodošle pri uvajanju otroka v vrtec, saj se z njimi vzgojitelj otroku približa. Otrok se na vzgojitelja čustveno naveže.
- EMOCIONALNO: preko igre lahko otrok izraža svoja občutenja in čustva, se lažje spoprime s svojim strahovi. Največji uspeh je, kadar se otrok na vzgojitelja
- čustveno naveže, to nam lahko najboljše uspe preko igre. Pri bibarijah izzovemo pozitivna čustva.
- TELESNO: ker je pri bibarijah prisotno dotikanje in gibanje pri otroku razvijamo finomotoriko (prsti), spodbujamo otroka h gibanju (namišljena dejavnost), spodbujamo telesno shemo (slika o lastnem telesu), razvijamo prostorsko predstavljalnost.

Igra je dejavnost, ki vpliva na vsa področja otrokovega razvoja, in sicer na gibalne sposobnosti, kognitivni, socialni in čustveni razvoj.

Ko se otrok igra sam ali ko je v družbi s sovrstniki, je v stiku s stvarnostjo, z neposrednim okoljem, ki ga spoznava in odkriva. Igra spodbuja, razvija, oblikuje socialne interakcije z odraslimi in z otroki. Veliko priložnosti za socialne interakcije nudijo tudi bibarije (Toličič, 1981).

Igra je svobodna spontana dejavnost, ki poteka brez katerekoli zunanje nujnosti. S posegi vanjo ohranimo njeno spontanost in originalnost, jo uničimo. Otroci se igrajo, da zadostijo notranji potrebi po dejavnosti, ki je največkrat usmerjena k nekemu cilju. Otrok s pomočjo svoje dejavnosti postopoma razumeva vedno bolj sestavljene situacije in se znajde v novih okoliščinah. Izkušnje, pridobljene v igralni dejavnosti v prvih in nadaljnjih predšolskih letih, so nujen pogoj za primerjanje, presojanje, sklepanje. Otrok si v igri izpopolnjuje zaznavanja,

dojemanja prostorskih odnosov, predstavljanje in sklepanje. Bibarije nudijo primerno spodbudo za kognitivni razvoj (Prav tam, str. 9).

Bibarije so pomembna oblika igre, ker spodbujajo celostni razvoj otroka. Kognitivno pripomorejo k razvoju govora in jezikovnih spretnosti, socialno krepi veččin sodelovanja in empatije, čustveno omogočajo izražanje in obvladovanje čustev ter navezanost na odrasle. Telesno razvijajo finomotoriko in koordinacijo. Hkrati spodbujajo ustvarjalnost in domišljijo ter utrjujejo odnose med otrokom in odraslimi.

2.2.4.2. Gibanje

»Potrebi po gibanju in igri sta primarni otrokovi potrebi. Z gibanjem telesa je pogojeno zaznavanje okolice, prostora, časa in samega sebe. Ko otrok začne obvladovati svoje roke, noge in trup, sčasoma začne čutiti veselje, varnost, ugodje, dobro se počuti, pridobi si samozaupanje in samozavest. Gibalni razvoj je v ospredju predvsem v prvih letih življenja in poteka od naravnih in preprostih oblik gibanja (plazenje, lazenje, hoja, tek itn.) do sestavljenih in zahtevnejših športnih dejavnosti. V predšolskem obdobju otroci z igro pridobivajo raznovrstne gibalne izkušnje, ki jim prinašajo veselje in zadovoljstvo.« (Kurikulum za vrtec, 1999).

Kroflič in Gobec (1995) poudarjata pomen gibalnih dejavnosti, saj z njimi otrok razvija naslednje psihične funkcije in sposobnosti:

- motorične sposobnosti,
- samozavedanje,
- zavedanje prostora in časa,
- govor,
- zaznavanje in občutljivost za dogajanje v okolju,
- višje spoznavne funkcije, kot so domišljija, pomnjenje, predstavljanje, ustvarjalnost, čustvena in socialna prilagojenost.

2.2.4.3. Neverbalna komunikacija

Neverbalna komunikacija je zelo pomembna in je nepogrešljiv del našega komuniciranja z drugimi (Brajša 1993: 31).

Po definiciji Mirjane Nastran Ule (1992) je komunikacija proces, pri katerem se informacije prenašajo od oddajnika do prejemnika, pri čemer so ključni tudi vidiki socialne interakcije. Otroci se že v zgodnjem otroštvu odzivajo na socialna sporočila in jih posnemajo, kar dokazuje, da lahko socialno sodelujejo še preden osvojijo govor.

Bibarije temeljijo na elementih neverbalne komunikacije, ki so:

- pogled,
- dotik,
- teritorialnost,
- glas.

»*Pogled* je eden od najpogostejših in najbolj učinkovitih neverbalnih signalov.« (Nastran Ule, 1992, str. 201).

»*Dotik* je prvi stik otroka s svetom, v katerega se rodi. Še preden vidi, sliši ali vonja, že čuti dotik drugega človeka, nežen ali prijazen, trd ali boleč, hladen, neoseben.« (Tomori, 1990, str. 117).

Teritorialnost je po Tomoriju (1990) obnašanje posameznikov ali skupin, ki označujejo, omejujejo in branijo neki prostor pred vdorom drugih posameznikov ali skupin. Glede na izražanje svoje osebnosti pripada posamezniku zasebni prostor, prostor doma, stanovanja, zasebnosti. To je prostor, ki posameznikom daje občutek varnosti, sproščenosti. Prihod drugih oseb v ta prostor se zelo hitro zazna kot motnja.

Glas je sredstvo, s katerim lahko prikažemo različno vsebino bibarij: z različnim načinom govorjenja, ritmično enakomernostjo besedila, s tempom govora, z jakostjo glasu.

Tomori (1990) poudarke, ritem govora, višino glasu, tempo govora, naglas, individualno kvaliteto glasu, melodijo glasu, jakost glasu pripiše trajnim osebnostnim karakteristikam govorca in so neodvisni od posameznega verbalnega sporočila. Tako tudi jok, stokanje, smeh, žvižganje, vzdihovanje – so paralingvistični znaki, katerih vloga v komunikaciji ni nujno vezana na verbalno sporočilo.

2.2.4.4. Čustva

Čustva so bistveni del človekove izkušnje in igrajo ključno vlogo v naših interakcijah, odločitvah in vedenju. Čustva vključujejo občutke, kot so sreča, žalost, strah, jeza, ljubezen in presenečenje, ter so pogosto spremljana s fiziološkimi spremembami, kot so pospešen srčni utrip, spremembe v dihanju in telesni napetosti.

Čustva so tudi povezana s kognitivnimi procesi, saj vplivajo na naše misli, zaznavanje in presoje situacij. Imajo pomembno funkcijo pri prilagajanju na okolje, saj nam pomagajo hitro oceniti situacije, se odzvati na potencialne nevarnosti, se povezovati z drugimi ljudmi in izražati svoje potrebe ter želje. V psihologiji se čustva preučujejo z različnih vidikov, vključno z njihovim izvorom, izražanjem, vplivom na vedenje ter njihovo regulacijo.

»Otrokova čustva se razlikujejo od čustev odraslih. Največkrat so enostavna in jih otrok izraža brez zavor.« (Toličič in Smiljanič, 1979, str. 72).

Pri vključitvi otroka v vrtec se skozi različne dejavnosti v skupini prične spoznavanje pravil vedenja in medsebojnih odnosov otrok. To pa se dogaja predvsem v kontekstu igre, ki omogoča otrokom komuniciranje, z njo pa se lahko dosežejo številni pozitivni učinki na otrokov socialni razvoj v smislu pridobivanja socialnih spretnosti, medsebojne interakcije, razvijata pa se otrokova samopodoba in samospoštovanje (Videmšek in Pišot 2007).

Avtorja Musek in Pečjak sta mnenja, da je čustveni razvoj pisan in raznolik. Ta proces, se začne že zelo zgodaj v življenju in se razvija postopoma. Okolje, v katerem otrok odrašča, ter izkušnje, ki jih doživlja, močno vplivajo na razvoj njegovih čustev. Čustveni razvoj ne poteka sam od sebe, ampak nanj vplivajo zunanje spodbude. Poznavanje razvoja je ključnega pomena, da otrokom lahko zagotovimo, da dobijo ustrezno podporo pri razvoju pozitivnih čustev in pri učenju, kako ravnati z negativnimi.

Pomembno je, da odrasli poznamo otrokovo čustveno doživljanje, da lahko na njih lažje vplivamo.

2.2.5. Kako se igramo bibarije?

Način kako se igramo določeno bibarijo je po eni strani odvisen od vsebine besedila in ciljev dejavnosti, na drugi strani pa od otrokovih zmožnosti, njegova zaupanja in pripravljenosti ter motivacije za sodelovanje. Kadar pri otroku bibarijo izvajamo prvič, ne smemo biti preveč vsiljivi. Če nam otrok še ne zaupa, bibarijo izvedemo na sebi ali na tleh. Po nekaj ponovitvah bibarijo izvedemo na otrokovi roki ali nogi, šele nato po telesu ali obrazu. Sprva naj bo biba zgolj naša roka oziroma prst, brez kakršnikoli dodatkov (kraguljčkov, lutke...) (Borota, 2013).

Biba je naša roka oziroma prsta (največkrat sta to kazalec in sredinec), ki potujeta po otroku. Igra je na začetku preprosta, brez kakršnihkoli dodatkov, da se otrok privadi na novost in da pri otroku dosežemo bistvo te igre (občutenje, različna razpoloženjska stanja, razvoj ritma, socializacija ...). Kasneje si na prste ali roko natakne različne zveneče predmete, ki ob premikanju zvenijo, ali pa si natakne lutko, ki se spremeni v možička. Lutke ali predmeti se lahko sprehajajo po otrokovem telesu. Paziti moramo na to, da se bibarije izvajajo na začetku na manj občutljivih delih telesa. Kasneje, ko je otrok bolj sproščen in navajen takih iger, pa lahko preidemo k bolj občutljivim delom telesa (Borota 2006: 26).

2.2.6. Vpliv bibarij na govorni razvoj

Pri sporazumevanju z otrokom je ključno upoštevati njegove sposobnosti, zrelost in stopnjo razvoja. Le tako lahko dosežemo, da otrok sprejme, razume in dojame vse, kar mu želimo posredovati.

Najlažje otrok to dojema skozi igro, še posebej, če je pri tem zadovoljen. Spontana igra, zadovoljstvo ter odkrivanje lastnega telesa so pomembni elementi otrokovega zorenja. Poleg tega vsakodnevno pridobivanje novih spretnosti prispeva k razvoju njegovih sposobnosti. Če se tudi mi aktivno vključimo v otrokov svet s pesmijo, besedami in gibanjem, ga lahko že od rojstva učimo pomembnega sporazumevanja. To je ključen del vzgoje, saj z besedami in gibi izražamo svoja čustva, kar omogoča celovito komunikacijo. Tako lahko preprečimo morebitne nesporazume v prihodnjih odnosih.

Ker dojenček in majhen otrok še ne razumeta besed v polni meri, ima govorica telesa pomembno vlogo v zgodnjih letih. Telesna komunikacija, skupaj z besedami, barvami in tonom glasu, omogoča učinkovito sporazumevanje.

Za razvoj otrokove osebnosti je pomembno, da spoštujemo njegovo spontanost, usklajujemo svoje vedenje z besedami, se z njim igramo, mu omogočimo raziskovanje in izražanje radovednosti ter mu damo prostor za odkrito izražanje čustev. Ključno je, da se nauči poslušati, doživljati in spontano izražati svoja občutja.

Otroci z bibarijami, ki vsebujejo preproste, ritmične besede in fraze, ki se ponavljajo hitreje usvajajo novo besedišče in se naučijo pravilne izgovorjave. Ritem, otroke spodbuja, da postanejo pozorni na zvoke in strukturo besed, kar je osnova za razvoj fonološkega zavedanja, ki je ključno za kasnejše branje in pisanje. Bibarije pogosto vključujejo gibanje, kar pomaga otrokom povezati govor z gibalnimi vzorci. To povezovanje lahko izboljša njihovo zmožnost sledenja ritmu in tempa govora. S poslušanjem in ponavljanjem bibarij otroci razvijajo slušni spomin, kar je ključno za razumevanje in proizvodnjo jezika.

Poleg vsega že naštetega pa bibarije spodbujajo interakcijo med otrokom in odraslim ali med vrstniki, kar povečuje socialne veščine in priložnosti za uporabo govora v komunikaciji.

2.2.7. Vpliv bibarij na socialni razvoj

Bibarije, imajo pozitiven vpliv na socialni razvoj otroka, ker skozi te aktivnosti otrok vzpostavlja pomembne socialne stike, kar je ključno za razvoj socialnih veščin in čustvene empatije.

Ker bibarije vključujejo tesen stik med otrokom in odraslim ali med vrstniki, to otroku omogoča

razvijanje socialnih veščin. Med izvajanjem bibarij otrok opazuje izraze na obrazu, posluša glas in spremlja gibe drugih, kar mu pomaga razumeti socialne signale in se nanje odzivati. To je osnova za razvoj sposobnosti sodelovanja in komunikacije, ki sta ključni za uspešno vključevanje v socialne skupine, kot je vrtec.

Bibarije otroku pomagajo pri razumevanju lastnih čustev ter čustev drugih, kar prispeva k premagovanju egocentrizma in razvoju empatije. To se zgodi, ko ima otrok vzpostavljeno interakcijo z drugimi. Interakcije otroka učijo, da upošteva tudi potrebe in želje drugih in s tem otrok postopoma začne razumeti, da niso vse aktivnosti osredotočene samo nanj, ampak vključujejo tudi druge ljudi, kar je pomemben korak v socialnem razvoju.

Poleg tega te igre pomagajo graditi občutek varnosti in navezanosti pri otroku. Ko se te igre ponavljajo v domačem okolju ali v vrtcu, otrok razvije zaupanje v odrasle, ki se z njim ukvarjajo. Občutek varnosti, ki ga prinašajo predvidljive in zabavne aktivnosti, otroku omogoča, da se počuti bolj samozavestnega pri vzpostavljanju novih socialnih stikov in pri raziskovanju sveta okoli sebe.

2.2.8. Mira Voglar

»Mira Voglar se je rodila 1. 5. 1935 v Ravnah na Koroškem. V Ljubljani je končala srednjo vzgojiteljsko šolo (1953), nato študij muzikologije in pedagogike na ljubljanski Filozofski fakulteti (1969). 1986 je magistrirala iz glasbene pedagogike na ljubljanski Glasbeni akademiji. Zaposlena je bila kot vzgojiteljica v vrtcu, kot profesorica na Vzgojiteljski šoli, v obdobju 1985 – 1991 je predavala na Pedagoški akademiji v Ljubljani. Ustvarila je prvo metodiko za predšolsko glasbeno vzgojo v Sloveniji, je avtorica številnih sestavkov, učbenikov in programov za glasbeno vzgojo, pripravlja številne oddaje o glasbeni vzgoji za radio in televizijo, je tudi avtorica več posnetih pesmi, ugank in pravljič na različnih nosilcih zvoka.« (Kos, Dolinar in Blatnik, 1996, str. 505).

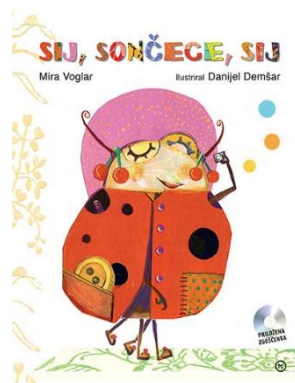
Na spletni strani Wikipedia zasledimo, da je »veliko otroških pesmi Mire Voglar je ponarodelih. Pesmi lahko otroci ne le prepevajo, ampak tudi spremljajo z malimi instrumenti. Melodije so preproste, vesele, igrive. Pesmi govorijo o stvareh, ki so otrokom dobro znane, o ljudeh, predmetih, živalih. V pesmih so velikokrat uporabljene pomanjševalnice, medmeti, ponavljanja. Pesmi imajo otroci radi, ker jih lahko prepevajo in pri tem uporabljajo male instrumente.« (https://sl.wikipedia.org/wiki/Mira_Voglar)

Mira Voglar je izdala več knjig, katere so doživele kar nekaj ponatisov. Izdala je tudi različna notna gradiva, članek in zvočne posnetke.

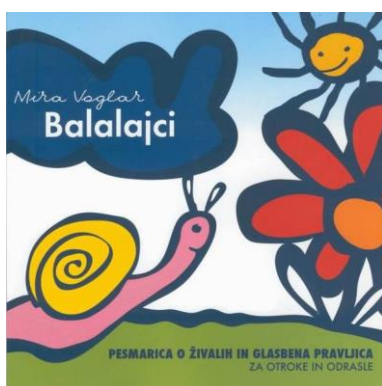
Slika 1: M. Voglar: Glasbena pravljica Gradič

Vir: internet

Slika 2: Delo M. Voglar: Sij, sončece sij

Vir: internet

Slika 3: Delo M. Voglar: Balalajci

Vir: internet

Slika 4: Delo M. Voglar: Biba buba baja

Vir: internet

2.2.9. Igor Cvetko

Na spletni strani <https://www.lutke-zapik.si/igor-cvetko/> je zapisno:

Mag. Igor Cvetko je etnomuzikolog in lutkar. V svojem raziskovalnem obdobju je bil 15 let sodelavec Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU v Ljubljani) in 10 let predavatelj etnomuzikologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani (na Oddelku za muzikologijo in Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo) in na Pedagoški fakulteti v Mariboru. Vrsto let je bil tudi kustos za duhovno kulturo v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani.

Zbrano otroško narodopisno gradivo je izdal v številnih odmevnih (strokovnih in popularnih) knjigah, med njimi:

- Slovenske otroške prstne igre, Didakta, Radovljica 1996.
- Najmanjše igre na Slovenskem, Didakta, Radovljica 2000.
- Aja, tutaja, Slovenske ljudske uspavanke, DZS, Ljubljana 2005.

- Trara, pesem pelja, otroška ljudska glasbila na Slovenskem, MK, Ljubljana 2006.
- Veliko malo prstno gledališče, Didakta, Radovljica 2010.

Kot lutkar je Igor Cvetko skupaj z Jeleno Sitar soustanovitelj Lutkovnega gledališča Zapik, v slovenskem prostoru znanega predvsem po svojstveni in zanimivi estetiki in principu kontaktnih predstav za najmlajše gledalce. V teh predstavah je Igor Cvetko podpisan predvsem kot izvajalec, likovnik in glasbenik, režija pa je največkrat skupno delo Igorja Cvetka in Jelene Sitar.

Igor Cvetko se ves čas udejstvuje tudi kot ilustrator otroških knjig.

Slika 5: Igor Cvetko
Vir: internet

3 PRAKTIČNI DEL

3.1. Namen in cilji

Namen naše raziskovalne naloge je raziskati, kako bibarije vplivajo na razvoj govora in socialnih interakcij. Bibarije s preprostimi ponavljajočimi se vzorci in živahnimi liki predstavljajo zanimiv način za spodbujanje govora ter socialnih interakcij pri otrocih, starosti med 1 in 2 leti.

S ciljem, da ugotovimo, ali bibarije vplivajo na otrokov govorni in socialni razvoj, smo otrokom v vrtčevski skupini skozi celo šolsko leto predstavljali bibarije. Želeli smo ugotoviti, ali se ob izvajanju bibarij otrokov jezikovni razvoj pospeši. Upamo, da bomo raziskali morebitne koristi bibarij pri spodbujanju socialnih spretnosti pri najmlajših.

3.2. Časovni potek raziskave

Raziskava pri 1–2 leti starih otrocih je potekala v šolskem letu 2023/24.

3.3. Raziskovalni vzorec

V raziskovalni vzorec je vključena ena vrtčevska skupina 1–2 leti starih otrok. V skupino je vključenih 14 otrok, od tega 9 deklic in 5 dečkov.

3.4. Raziskovalna vprašanja

- Ali bibarije pozitivno vplivajo na razvoj otrokovega govora.
- Ali bibarije premagujejo »socialne ovire« med otrokom in odraslim.

3.5. Načrt dela

V skupini smo skozi celo šolsko leto izvajali različne bibarije, da bi dosegli govorno vključevanje otrok z otroki in odraslimi ter spodbujanja socialnega razvoja. Bibarije so nam pomagale tudi pri ustvarjanju prijateljskih odnosov v skupini, vključevali smo jih v različne aktivnosti, jih izvajali med prehodi med aktivnostmi, pred kosilom in v garderobi. Tako smo otrokom olajšali prehod iz varnega domačega okolja v vrtec ter kasneje iz igralnice na prosto.

Da bi preverili napredek in potrdili naše hipoteze, smo redno pisali evalvacije, tako priložnostno kot mesečno. S tem smo spremljali razvoj otrok in prilagajali naš pristop glede na njihove potrebe.

3.6. Metode dela

Kvalitativno raziskovanje.

3.7. Izvajanje bibarij

V oddelku 1–2 smo imeli skozi celo šolsko leto prednostno nalogo spoznavanja bibarij. Poleg

prepoznavnosti oddelka so bile bibarije ključnega pomena za ustvarjanje vrtca kot prijetnega in varnega okolja, kar je otrokom omogočilo lažji prehod iz domačega okolja v vrtec. Skupaj smo spoznali več različnih bibarij, ki so bile načrtno in nenačrtno vključene v različne aktivnosti skozi celoten dan.

Bibarije so postale del naše rutine, saj smo jih vključili v prehode med aktivnostmi, pred obroki, med čakanjem in celo v garderobi. Tako smo otrokom omogočili, da so se lažje prilagodili spremembam v dnevnem ritmu. V prvih tednih so bibarije odlično služile kot motivacija pri previjanju in odhodu na prosto. Otroci so se ob pripovedovanju bibarij umirili in sprostili, kar je olajšalo vsakodnevne prehode.

Sčasoma so otroci začeli sami pripovedovati in kazati bibarije, kar je pokazalo, kako dobro so jih sprejeli. Bibarije so se uporabljale tudi med prosto igro, kar je spodbudilo otroško kreativnost in jim omogočilo, da so skozi igro razvijali svojo domišljijo in komunikacijske sposobnosti. Celotna izkušnja je pokazala, kako pomembno je bilo vključevanje bibarij v naš vsakdan, saj so pozitivno vplivale na vzdušje v oddelku in na otrokov razvoj.

V nadaljevanju bomo predstavili nekaj bibarij, ki so jih otroci spoznavali tekom šolskega leta, ter kratek povzetek poteka spoznavanja bibarij in odzive otrok.

3.7.1. Pika, pika, pikica

Vsebina bibarije	Gibalni motiv
Pika, pika, pikica,	narišemo tri pikice, dve za oči in eno za nos
to je moja slikica,	s prstom obkrožimo obraz
dolga ušesa,	se pobožamo po ušesih
kratek vrat,	se pobožamo po vratu
in po glavi ves kosmat.	si razkuštramo lase.

Bibarija Pika, pika, pikica je bila prva, s katero smo otroke seznanili ob vstopu v vrtec. Sprva so se otroci bolj osredotočali na raziskovanje igralnice in igrač, zato pripovedovanju bibarije niso posvečali veliko pozornosti. Kljub temu smo vztrajno nadaljevali z izvajanjem bibarije ob koncu uvajalnega obdobja. Na začetku so otroci z zadržkom poslušali, vendar se je kmalu izkazalo, da ima bibarija na njih pomirjevalni učinek. Hitro so se umirili in prenehali jokati, kar je olajšalo prehode in prilagoditve. *Pika, pika, pikica* je tako pripomogla k zmanjšanju stiske, povezane z novimi situacijami, kar je pozitivno vplivalo na njihovo počutje in vedenje.

Najprej so otroci kazali gibe predvsem na sebi, vendar so tekom šolskega leta, ko so razvili socialne stike in izboljšali svoje komunikacijske veščine, začeli gibe kazati tudi na drugih otrocih. Ta prehod je odražal njihov napredek v socialni interakciji in sposobnosti deljenja

pozornosti ter sodelovanja z vrstniki.

Ugotavljamo, da je ta bibarija, glede na odzive otrok, postala ena izmed najbolj priljubljenih v skupini. Izkazala se je za učinkovito pri pomirjanju otrok, spodbujanju njihovega čustvenega razvoja in olajševanju socialnih stikov. K priljubljenosti bibarije je prispevalo pogosto vključevanje le-te v dnevne aktivnosti, kar je omogočilo nadaljnje aktivnosti v skupini. Bibarija je tako postala ne le »sredstvo« za zabavo, temveč tudi pomembno sredstvo za razvoj socialnih in čustvenih veščin pri otrocih.

Poleg tega smo opazili, da so se otroci ob izvajanju *Pika, pika, pikica* začeli zavedati pomena skupinskega dela. Ko so sodelovali pri gibanju in ponavljanju besed, so razvijali tudi občutek pripadnosti skupini, kar je krepilo njihove socialne vezi. Ugotovili sem, da so otroci, ki so aktivno sodelovali pri bibariji, pokazali večjo odprtost do drugih dejavnosti in bili bolj pripravljeni sodelovati pri skupinskih igrar. V prihodnje nameravamo še naprej vključevati to bibarijo in raziskovati, kako lahko dodatne variacije in prilagoditve še izboljšajo njeno učinkovitost pri spodbujanju otrokovega celostnega razvoja.

3.7.2. Medved stopa

Vsebina bibarije	Gibalni motiv
Medved stopa, copa-cop, copa-cop.	oponašamo gibanje medveda,
Zajček skače, hop hop hop, hop hop hop.	oponašamo poskoke zajca,
Mala miška pa hiti, tike tike tike ti.	tečemo po prstih kakor miška.

Na začetku smo otrokom bibarijo predstavili s preprostim gibanjem po prostoru. Pri *Medved stopa* smo govorili zelo počasi in izvajali počasne, trde gibe, kar je otrokom omogočilo, da so začutili in ponotranjili počasno, težko gibanje medveda. Pri *Zajček skače* smo tempo nekoliko pospešili, ploskali z rokami v ritmu hop-hop-hop in gibanje zajca ponazarjali tudi z rokami. Otroci so hitro prepoznali vzorec in se veselili ponavljanja gibanja. Pri *Mala miška pa hiti* smo govorili najhitreje, otroci pa so se drobno in hitro premikali po prostoru, posnemajoč miško, ki se ji mudi. Kazalec in sredinec smo uporabili za posnemanje miške, ki hitro teka, kar je otroke zabavalo in spodbujalo njihovo domišljijo.

Ko so otroci usvojili osnovna gibanja, smo izvajanje bibarij nadgradili. Besedilo smo spremljali z malimi instrumenti, pri čemer je vsak instrument predstavljal določeno žival. Ko so otroci zaslišali določen instrument, so takoj vedeli, katera žival je na vrsti, in temu primerno prilagodili svoje gibanje. Ta način je izkušnjo še dodatno obogatil ter spodbudil njihovo slušno pozornost in koordinacijo.

Pri ponazarjanju gibanja živali so otroci pokazali veliko ustvarjalnosti, kar je prispevalo k

dinamičnemu in interaktivnemu pristopu. Vsak otrok je prinesel svoj prispevek k aktivnosti, kar je omogočilo, da so se med seboj učili in sodelovali na nov in zabaven način.

V prihodnje smo bibarijo nadgradili v gibalno minutko, kjer smo še bolj povezali gibanje, zvok in zgodbo. Otroci so bili tako še bolj angažirani, razvijali so svoje motorične in socialne veščine ter ob tem uživali v ustvarjalnem procesu. Iz te izkušnje smo spoznali, kako pomembno je, da se aktivnosti prilagajajo potrebam otrok in da z različnimi pristopi lahko še bolj spodbujamo njihovo učenje in sodelovanje.

3.7.3. Miška in krt

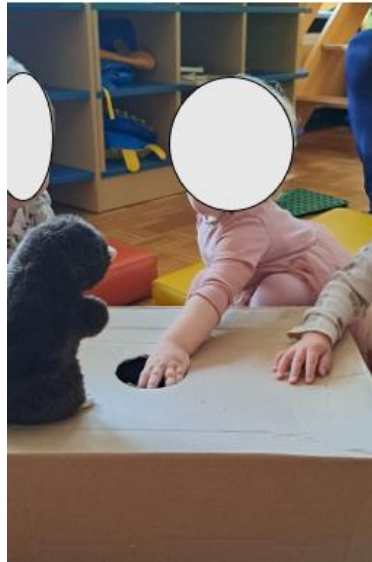
Vsebina bibarije	Gibalni motiv
Gremo na vrt, gledat kaj delata miška in krt.	s prsti se sprehodimo po roki
Miška po vrtu drobenclja,	s prsti se sprehodimo po dlani
krtek pa zemljo ravna.	pobožamo se po dlani
Miška nabira rožice za krta, krtek pa luknjico vrta	primemo vsak prst posebej
Vrta, vrta, luknjo za miško,	vrtamo v levo dlan
vrta, vrta luknjo za krta.	vrtamo v desno dlan
V prvi luknji miška spi,	palec skrijemo v levo dlan
v drugi miški krtek spi.	palec skrijemo v desno dlan
Ninaj, ninaj, ninaj, ni!	zazibamo obe dlani

Bibarija je bila za otroke precej dolga in obsežna, zato smo jo prilagodili njihovim potrebam in sposobnostim. Na začetku smo otroke seznanili z glavnimi junaki preko lutk. Ena izmed njih, krt, je bila njihova lutka ljubljenska skozi celo šolsko leto, kar je prispevalo k temu, da so ga otroci že dobro poznali in vzljubili. Veselili so se tudi miške, ki se je pojavila ob krtu v zgodbi in skupaj sta postala odlični motivator. Otroci so z lutkama z veseljem sodelovali, se z njima pogovarjali, mahali v pozdrav in izražali svoje navdušenje nad njuno prisotnostjo. S pomočjo lutk smo otrokom predstavili besedilo bibarije in ga vizualno ponazorili, kar je pripomoglo k boljši razumljivosti in vključevanju otrok. Lutke so zgodbo oživele in povečale zanimanje otrok, kar je bilo vidno v njihovem odzivu.

Po začetni predstavitvi z lutkami smo prešli na izvajanje bibarije z uporabo prstnih iger. Ta korak je otroke še dodatno angažiral, saj so lahko s svojimi prstki neposredno sodelovali pri ustvarjanju zgodbe. Med izvajanjem so otroci pokazali veliko veselja in ustvarjalnosti. Z zanimanjem so sledili zgodbi in aktivno sodelovali, kar je ustvarilo prijetno in vključujoče vzdušje. Uporaba lutk in prstnih iger je omogočila, da so otroci doživeli zgodbo na bolj osebni in zabaven način. To je prispevalo k večji angažiranosti in uživanju pri izvedbi bibarije, hkrati pa je spodbudilo tudi razvoj njihovih socialnih in motoričnih veščin. Bibarija je tako postala

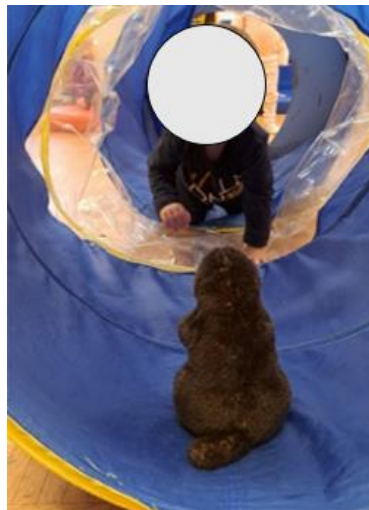
priložnost za učenje in ustvarjanje skupnih trenutkov.

Izbvedba dejavnosti na ta način je pokazala, da lutke in prstne igre še dodatno obogatijo izkušnjo in spodbujajo otrokovo ustvarjalnost in socialno interakcijo.

Slika 6: Deklica išče miško

Vir: lasten

Slika 7: Vadbena ura s krtom

Vir: lasten

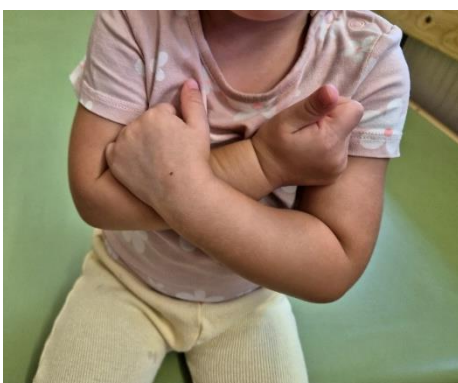
3.7.4. Nagajiva biba

Vsebina bibarije	Gibalni motiv
Biba buba baja, po hrbtu se sprehaja in nagaja.	S kazalcem in sredincem tekamo po hrbtu otroka, ga žgečkamo.
Pa se (<u>ime otroka</u>) razjezi:	

»Ti, ti, ti!«	Požugamo s prstom
Biba pač ni kriva, če je nagajiva.	Bibo – kazalec in sredinec – vzamemo v naročje in jo pozibavamo.

Pri izvajanju bibarije "Biba buba baja" so otroci najbolj uživali v delu, kjer so lahko požugali s prstom in rekli "ti, ti, ti". Ta del je bil zanje izredno zabaven in so ga z veseljem pričakovali. Kljub temu pa bibarija ni bila tako priljubljena kot nekatere druge. Sprva smo jo izvajali individualno, med previjanjem ali pri sprejemu otrok, kjer so se počutili varne in sproščene, kar je olajšalo njihovo vključevanje. Ko pa smo bibarijo začeli izvajati v skupinskem jutranjem krogu, so otroci pokazali manjše zanimanje. Mogoče, je razlog za to v tem, da so individualne dejavnosti pogosto bolj osebne, medtem ko skupinske zahtevajo več pozornosti in usklajevanja, kar ni vedno po volji za vse otroke. Nekateri deli bibarije, kot je sprehajanje prstov po hrbtu in pozibavanje bibe, je lahko za otroke manj zanimiv v primerjavi z bolj aktivnimi in dinamičnimi dejavnostmi, ki so jih poznali iz drugih bibarij.

Kljub »oviri« pri skupinski izvedbi smo opazili, da so otroci občasno še vedno izražali veselje pri izvedbi, kar nakazuje, da bi bilo smiselno razmisliti o dodatnih elementih.

Slika 8: ...biba pač ni kriva,...

Vir: lasten

3.7.5. Kako biba...

Vsebina bibarije	Gibalni motiv
Kako biba pije?	Otrok pokaže kako se pije
Kako se biba skriva?	..skriva,
Kako se biba umiva?	...umiva,
Kako se biba smeji?	...smeji,
Kako biba počiva?	...počiva,
Kako biba spi?	...spi.

Pri izvajanju bibarije smo kot motivacijsko sredstvo uporabili zgodbo "Zelo lačna gosenica", ki smo jo pred tem podrobno spoznavali. Otroci so bili navdušeni nad zgodbo, kar je okrepilo njihovo zanimanje za bibarijo. Da bi poglobili njihovo razumevanje, smo pripravili več didaktičnih sredstev, ki so jim pomagali pri povezovanju zgodbe z dejavnostjo. Gosenica iz zgodbe je postala osrednja motivacija pri izvajanju bibarije.

Skozi različne dejavnosti smo pogosto obnavljali vsebino zgodbe, kar je omogočilo postopno prehajanje na spoznavanje bibarije. Ko so otroci osvojili osnovno vsebino bibarije, smo priložnostno dodajali nove elemente in tako ohranjali njihovo radovednost. Poleg tega smo si sprti izmišljali nove dejavnosti in ugibali, kaj bi biba še lahko počela, kar je otroke še dodatno pritegnilo. Z navdušenjem so se vživeli in hiteli, kdo bo prvi pokazal, kako biba kaj počne.

Ta način je spodbudil otrokovo domišljijo, ter okrepil njihove socialne veščine, saj so se učili sodelovati in deliti ideje. S povezovanjem zgodbe z gibanjem in aktivnostmi je bibarija postala celostna izkušnja, ki je obogatila njihov razvoj in jih spodbudila k aktivnemu sodelovanju.

Slika 9: ...kako biba...

Vir: lasten

3.7.6. Miška kaško kuhala

Vsebina bibarije	Gibalni motiv
Miška kaško kuhala	S kazalcem desne roke krožimo po dlani leve roke,
temu dala	pokažemo na palec,
temu dala	pokažemo na kazalec,
temu dala	pokažemo na sredinec,
temu dala	pokažemo na prstanec,

temu pa nič dala.	pokažemo na sredinec.
Potem je posodico pomila	Z dlanjo desne roke krožimo po dlani leve roke,
in v luknjico skočila.	požgečkamo otroka.

Motivacija za izvajanje bibarije je bila narisana miška na kazalcu naše roke, kar je takoj pritegnilo pozornost otrok. Z zanimanjem so opazovali gibanje »miške« (naših prstov) in začeli s posnemanjem. Aktivnost smo nadaljevali s petjem pesmi "Mala miška," ki je bila otrokom že poznana in je ustvarila prijetno vzdušje. Nato smo jim na svojih rokah pokazali bibarijo, pri čemer so z zanimanjem opazovali premikanje prstov in kmalu začeli posnemati gibanje. Njihova radovednost je rasla, ko so spoznavali, kako lahko s svojimi prsti ustvarijo podobno gibanje. Hitro so izrazili željo, da bibarijo pokažemo tudi na njihovih rokah, kar smo z veseljem storili.

Iz njihovega odziva je bilo jasno, da so bili pri tem sproščeni in zadovoljni. Da bi še dodatno spodbudili njihovo motivacijo, smo tudi njim narisali miške na kazalce. Risanje miške na kazalce je ustvarilo izkušnjo, kjer so se otroci aktivno vključili v dejavnost, z veseljem sodelovali in z nestrpnostjo pričakovali naslednjo izvedbo.

Slika 10: Deklica bibarijo izvaja na sebi

Vir: lasten

Slika 11: Izvajanje bibarije na drugemu

Vir: lasten

3.7.7. Odpri zapri

Vsebina bibarije	Gibalni motiv
Odpri, zapri, odpri, zapri, zaploskaj, en, dva, tri.	odpiramo in zapiramo dlani, zaploskamo,
Odpri, zapri, odpri, zapri, v naročje svoje daj dlani.	odpiramo in zapiramo dlani, sklenemo roke,
Lezi, lezi, kakor biba, brado požgečkaj,	s prsti lezemo po trebuhu, Požgečkamo brado,
ako usta se odpro, HAM,	s prsti gremo proti ustom.
hitro steci spet nazaj.	s prsti tečemo po trebuhu nazaj.

Bibarija "Odpri zapri" je bila zadnja, ki smo jo spoznali v tem šolskem letu, in prav z njo smo se predstavili staršem v zaključnem filmu. Kot motivacijsko sredstvo smo uporabili prstno lutko bibo, točno takšno, kot so jo otroci ob praznovanju rojstnega dne v vrtcu dobili za darilo. Otroci so prstno lutko bibo povezali z nečim, kar jim je zelo blizu, kar je povečalo njihovo zanimanje za bibarijo.

Bibarija je bila posebna tudi zato, ker je ob koncu vsebovala element, ki je otroke še posebej pritegnil. Ko smo bibarijo "Odpri zapri" kasneje nadgradili in vključili kot peto pesem, so otroci imeli nekoliko več težav, saj so morali usklajevati petje in kazanje gibov. To je zahtevalo večjo koncentracijo in koordinacijo, kar je za nekatere predstavljalo izziv.

Vendar pa je redno izvajanje bibarije prineslo pozitivne rezultate. Otroci so se postopoma izboljšali in postali samozavestnejši pri izvajanju. Sčasoma je bibarija postala pomemben del njihovega vsakdana, kar je še dodatno okrepilo njihovo skupinsko dinamiko.

Slika 12: ... brado požgečkaj...

Vir: lasten

4 RAZPRAVA IN REZULTATI IZVAJANJA PRAKTIČNEGA DELA RAZISKOVALNE NALOGE

V naši raziskavi smo se osredotočili na povezavo med uporabo bibarij in razvojem govora ter socialnih interakcij pri otrocih. Ugotovili smo, da imajo bibarije pomemben vpliv na ta razvoj. V preteklih letih nismo posebej proučevali, kako bibarije vplivajo na govorni in socialni razvoj, tokrat pa smo želeli preveriti, ali redna uporaba bibarij lahko prispeva k napredku otrok.

V uvajalnem obdobju smo opazili, da so bibarije močno olajšale prehode iz varnega okolja igralnice do bivanja na prostem. Otroci so bili v novih okoljih nemirni, ker so jih šele spoznavali, vendar smo ugotovili, da izvajanje točno določene bibarije zelo hitro pomiri otroke. Bibarije so tako postale nepogrešljiv del našega vsakdana. Med letom smo opazili tudi izrazite individualne razlike pri sodelovanju otrok v bibarijah. Na primer, deček z jezikovnimi ovirami ni vedno sodeloval, medtem ko je bila sicer zadržana deklica zelo aktivna pri teh dejavnostih.

Tujejezičnemu dečku smo posvetili posebno pozornost, saj nas je zanimalo, ali lahko bibarije pripomorejo k njegovemu napredku v razumevanju. Deček je imel na začetku težave z izražanjem, postopoma pa je začel sodelovati v dejavnostih in se verbalno izražati. Čeprav na začetku ni uporabljal veliko besed, je z bibarijami, ki so bile preproste, začel izražati osnovne misli in želje, kar je pokazalo, da lahko bibarije pozitivno vplivajo tudi na tujejezične otroke. Sčasoma se je deček bolj vključeval v skupino.

Pomemben vidik bibarij je bil tudi njihov pozitiven vpliv na socialno integracijo otrok. Zlasti pri tistih otrocih, ki so se težje vključili v skupinske dejavnosti, smo opazili pomemben napredek. Bibarije so jim omogočile, da so skozi igro in kretnje lažje vzpostavili stike z vrstniki. Aktivnosti, ki so zahtevale sodelovanje ali skupno izvedbo, so prispevale k izboljšanju skupinske dinamike. Otroci so se postopoma naučili sodelovati, izmenjavati vloge ter izražati svoje misli in občutke.

V raziskavi smo ugotovili, da so bibarije imele še širši vpliv na otroke, kot smo sprva predvidevali. Poleg napredka v govoru in socialnih veščinah so bibarije prispevale tudi k razvoju otrokove pozornosti in koncentracije. Redno izvajanje bibarij je pozitivno vplivalo na otrokovo sposobnost sodelovanja v različnih situacijah. Otroci, ki so sicer težko vzpostavljali stik z vrstniki ali odraslimi, so bili preko bibarij bolj odprti za interakcijo, saj so aktivnosti ponujale sproščeno in zabavno okolje, v katerem so se počutili udobno in samozavestno.

Rezultati kažejo, da so otroci pokazali opazen napredek v razvoju govora. Začeli so uporabljati več besed, bolj jasno izražati svoje misli in pogosteje vstopati v verbalne interakcije z drugimi. Na socialnem področju so postali bolj odprti, sproščeni in pripravljeni sodelovati v skupinskih aktivnostih. Bibarije so torej ne samo »pripomoček« za razvoj govora, temveč tudi pripomoček za spodbujanje večje socialne vključenosti in samozavesti pri otrocih. Zato je bistveno, da vzgojitelji prepoznamo potencial bibarij in jih redno vključujemo v vsakodnevne dejavnosti, saj

so zelo učinkovit pripomoček za spodbujanje tako govornega kot socialnega razvoja otrok. Bibarije naj se izvajajo v sproščenem in zabavnem okolju, kjer jih otroci doživljajo kot igro in zabavo. Otroke moramo spodbujati, da bibarije izvajajo med seboj, saj to krepi njihove socialne vezi in omogoča pridobivanje ter krepitev komunikacijskih veščin in samozavesti. Pri izbiri bibarij pa je ključnega pomena, da vzgojitelji upoštevamo individualne interese otrok, kar bo še dodatno povečalo njihovo motivacijo in sodelovanje.

5 EMPIRIČNI DEL

5.1. Časovni potek raziskave

Raziskava s spletnim anketiranjem je potekala v časovnem obdobju od 13.10. do 26.10.2024.

5.2. Hipoteze

Na podlagi raziskovalnih vprašanj iz praktičnega dela smo si v empiričnem delu postavili sledeči hipotezi:

- Bibarije pozitivno vplivajo na razvoj otrokovega govora.
- Bibarije pozitivno vplivajo na otrokov socialni razvoj.

5.3. Postopek zbiranja podatkov

Podatke smo zbirali s spletnim anketnim vprašalnikom, ki smo ga kreirali s pomočjo spletnega orodja za izdelavo 1ka. Povezava do anketnega vprašalnika je bila posredovana vzgojiteljem preko družabnih omrežij in elektronske pošte. Vprašalnik je bil anonimen, vseboval je 20 vprašanj zaprtega in odprtega tipa. Uporabili smo kvantitativno/kvalitativno metodo zbiranja podatkov preko spletnega anketiranja.

5.4. Raziskovalni vzorec

Raziskava je bila opravljena na priložnostnem vzorcu. Zajeli smo vzgojitelje predšolskih otrok iz celotne Slovenije. Ustrezno je anketo rešilo 101 vzgojitelj, v nadaljnji analizi bomo uporabili odgovore vseh ustrezno rešenih anketnih vprašalnikov.

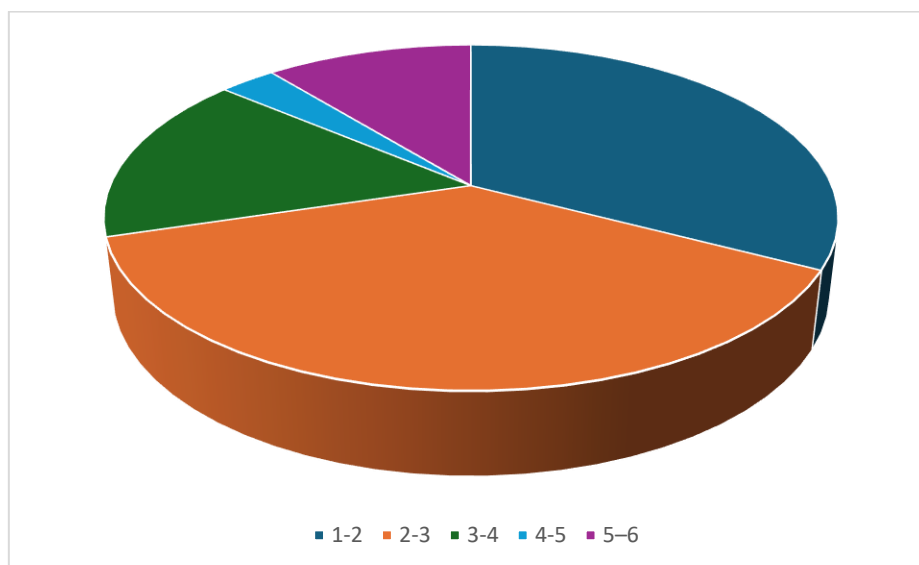
5.5. Analiza anketnega vprašalnika

Analiza 1. anketnega vprašanja: V kateri starostni skupini delate?

Preglednica 1: V kateri starostni skupini delate?

V kateri starostni skupini delate?	Frekvenca	Odstotek
1–2	33	33%
2–3	38	38%
3–4	16	16%
4–5	3	3%
5–6	11	11%
Skupaj	101	100%

Iz preglednice je razvidno, da največ vzgojiteljev dela v starostni skupini 2–3 let, sledijo mu tisti iz 1–2 let. Sledijo tisti iz starostne skupine 3–4 in 5–6 let, najmanj anketirancev pa dela v starostni skupini 4–5 let.

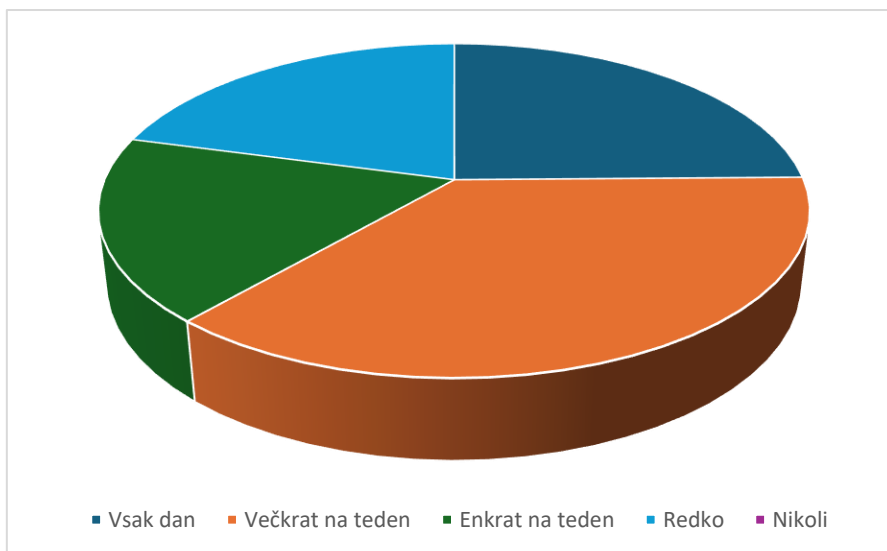
Graf 1: V kateri starostni skupini delate?

Analiza 2. anketnega vprašanja: Kako pogosto v svojem oddelku izvajate bibarije?

Preglednica 2: Kako pogosto v svojem oddelku izvajate bibarije?

Kako pogosto v svojem oddelku izvajate bibarije?	Frekvenca	Odstotek
Vsak dan	25	25%
Večkrat na teden	37	37%
Enkrat na teden	18	18%
Redko	21	21%
Nikoli	0	0%
Skupaj	101	100%

Največji delež vzgojiteljev, 37, izvaja bibarije večkrat na teden. Sledijo vzgojitelji, ki bibarije izvajajo vsak dan – 25, 8 vzgojiteljev izvaja bibarije enkrat na teden, 21 vzgojiteljev pa jih izvaja redko. Noben od anketiranih vzgojiteljev ni navedel, da bibarij nikoli ne izvaja, kar poudarja, da so bibarije prisotne v vseh oddelkih, čeprav v različnih frekvencah.

Graf 2: Kako pogosto v svojem oddelku izvajate bibarije?

Analiza 3. anketnega vprašanja: Katere vrste bibarij najpogosteje uporabljate? (Možnih je več odgovorov)

Preglednica 3: Katere vrste bibarij najpogosteje uporabljate?

Katere vrste bibarij najpogosteje uporabljate?	Frekvence
Bibarije za spoznavanje delov telesa	50
Bibarije za igre s prstki	57
Bibarije za igre z otrokovo dlanjo	51
Bibarije za razvoj domišljije	32
Bibarije za kot spodbuda za gibanje	41
Bibarije za različne priložnosti	35

Anketirani so lahko izbrali več možnih odgovorov. Odgovorili so, da najpogosteje uporabljajo bibarije za igre s prstki, bibarije za igre z otrokovo dlanjo in bibarije za spoznavanje delov telesa. Sledi uporaba bibarije za spodbudo gibanja, bibarije za različne priložnosti 35 vzgojiteljev, medtem ko bibarije za razvoj domišljije uporablja najmanj vzgojiteljev.

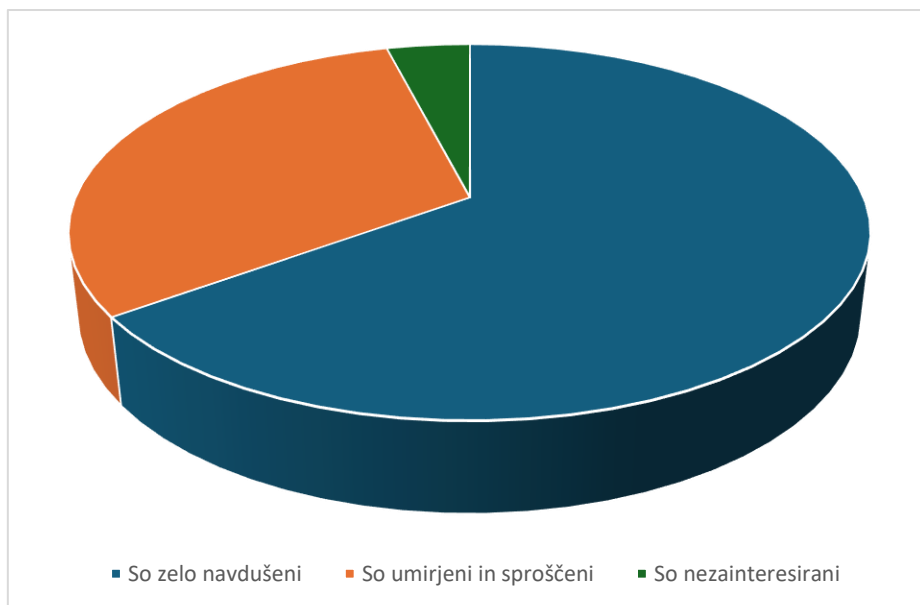
Graf 3: Katere vrste bibarij najpogosteje uporabljate?

Analiza 4. anketnega vprašanja: Kako otroci reagirajo na bibarije?

Preglednica 4: Kako otroci reagirajo na bibarije?

Kako otroci reagirajo na bibarije?	Frekvenca	Odstotek
So zelo navdušeni	65	65%
So umirjeni in sproščeni	31	31%
So nezainteresirani	4	4%
Skupaj	100	100%

Večina otrok reagira na bibarije z velikim navdušenjem, saj je 65 vzgojiteljev opazilo pozitiven odziv. 31 vzgojiteljev poroča, da so otroci pri bibarijah umirjeni in sproščeni, 4 vzgojitelji pa so opazili nezainteresiranost pri otrocih.

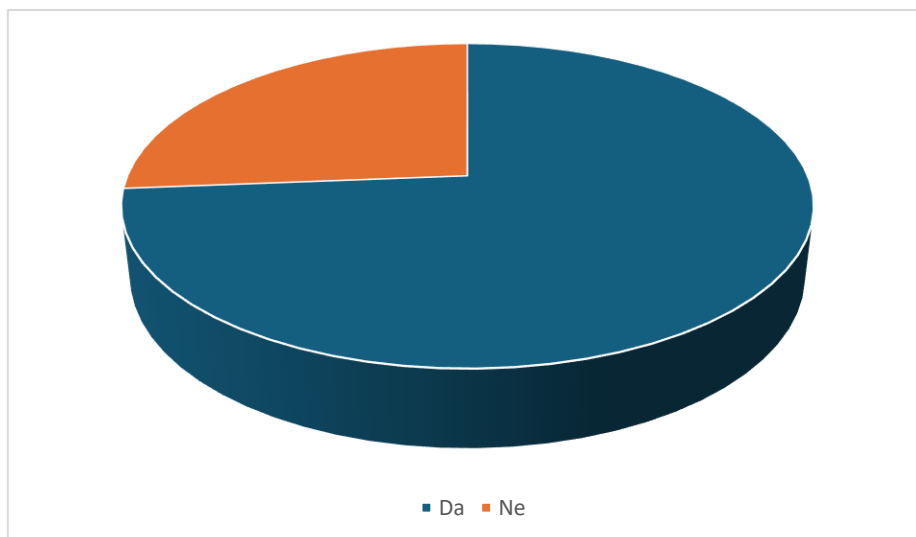
Graf 4: Kako otroci reagirajo na bibarije?

Analiza 5. anketnega vprašanja: Ali uporabljate dodatne pripomočke (npr. lutke, risbe) za popestritev bibarij?

Preglednica 5: Ali uporabljate dodatne pripomočke (npr. lutke, risbe) za popestritev bibarij?

Ali uporabljate dodatne pripomočke (npr. lutke, risbe) za popestritev bibarij?	Frekvenca	Odstotek
Da	73	74%
Ne	26	26%
Skupaj	99	100%

Večina vzgojiteljev, 73, uporablja dodatne pripomočke, kot so lutke in risbe, za popestritev bibarij, medtem ko jih 26 pripomočkov ne uporablja.

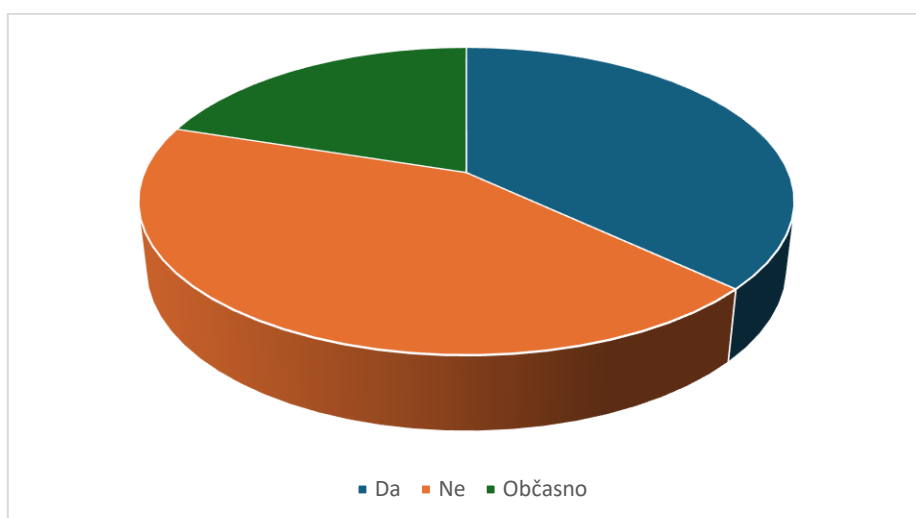
Graf 5: Ali uporabljate dodatne pripomočke (npr. lutke, risbe) za popestritev bibarij?

Analiza 6. anketnega vprašanja: Ali pri bibarijah vključujete glasbo?

Preglednica 6: Ali pri bibarijah vključujete glasbo?

Ali pri bibarijah vključujete glasbo?	Frekvenca	Odstotek
Da	37	37%
Ne	43	43%
Občasno	20	20%
Skupaj	100	100%

Rezultati tega vprašanja kažejo, da pri bibarijah glasbo uporablja 37 vzgojiteljev, 43 vzgojiteljev glasbe ne uporablja, medtem ko jih 20 glasbo vključuje le občasno.

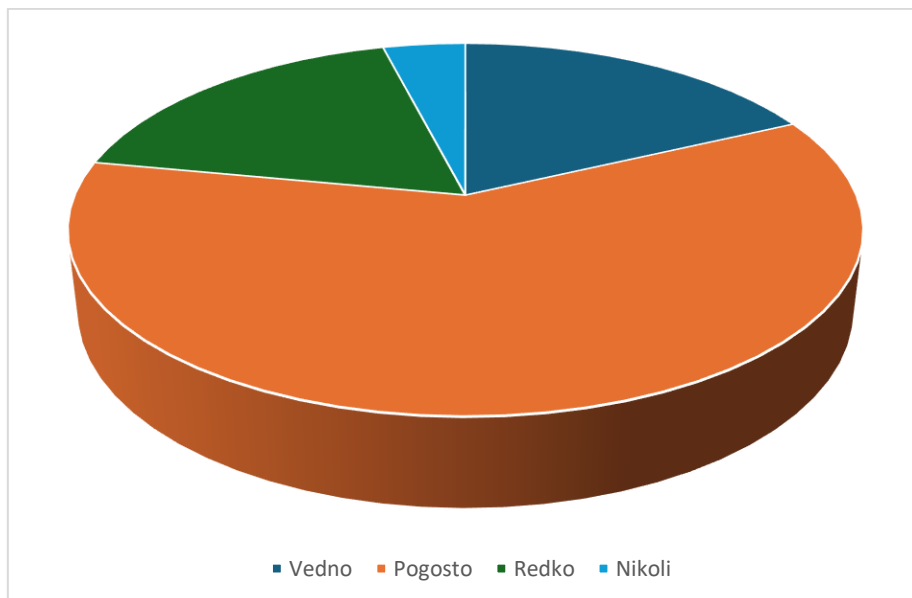
Graf 6: Ali pri bibarijah vključujete glasbo?

Analiza 7. anketnega vprašanja: Kako pogosto prilagajate bibarije glede na interese otrok?

Preglednica 7: Kako pogosto prilagajate bibarije glede na interese otrok?

Kako pogosto prilagajate bibarije glede na interese otrok?	Frekvenca	Odstotek
Vedno	18	18%
Pogosto	60	60%
Redko	18	18%
Nikoli	4	4%
Skupaj	100	100%

Bibarije prilagaja interesom posameznih otrok vedno 18 vzgojiteljev, pogosto 60 vzgojiteljev, redko 18 vzgojiteljev, medtem ko 4 vzgojitelji bibarij nikoli ne prilagajajo interesom otrok.

Graf 7: Kako pogosto prilagajate bibarije glede na interese otrok?

Analiza 8. anketnega vprašanja: Katere težave, če sploh, se pojavijo pri izvajanju bibarij?

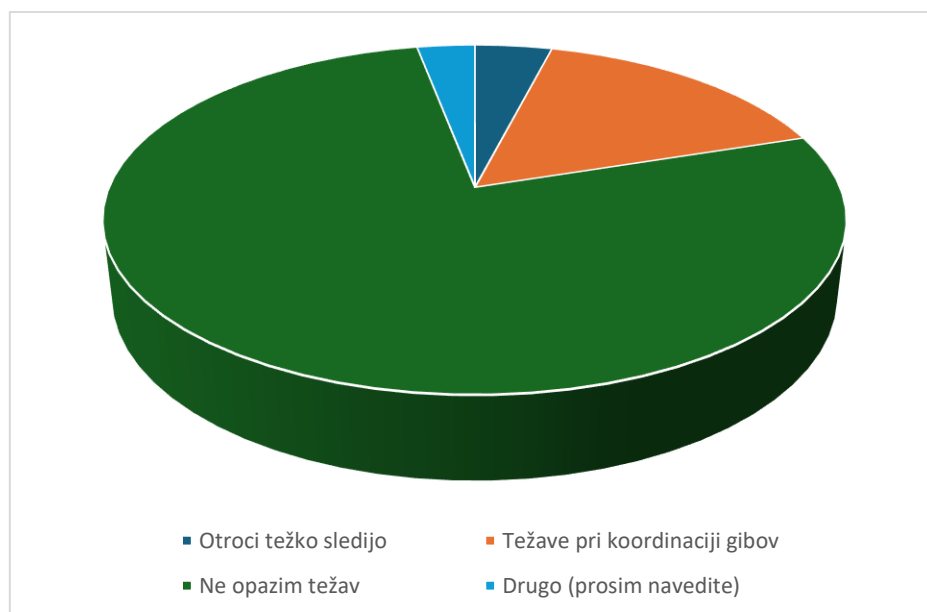
Preglednica 8: Katere težave, če sploh, se pojavijo pri izvajanju bibarij?

Katere težave, če sploh, se pojavijo pri izvajanju bibarij?	Frekvenca	Odstotek
Otroci težko sledijo	4	4%
Težave pri koordinaciji gibov	16	16%
Ne opazim težav	77	77%
Drugo (prosim navedite)	3	3%
Skupaj	100	100%

Pri izvajanju bibarij 77 vzgojiteljev ne opazi težav, 16 vzgojiteljev pa opaža težave pri koordinaciji gibov. 4 vzgojitelji poročajo, da otroci težko sledijo, medtem ko so 3 vzgojitelji navedli druge težave.

Med drugimi težavami so vzgojitelji navedli:

- »opazi se, da z njimi nimajo veliko izkušenj in potrebujejo nekaj časa, da se navadijo dotika in jim tudi sledijo.
- ni težav, vedno si želijo še
- niso zainteresirani«.

Graf 8: Katere težave, če sploh, se pojavijo pri izvajanju bibarij?

Analiza 9. anketnega vprašanja: Ali pri izbiri bibarij uporabljate gradivo določenih avtorjev ali zbirke? Če da, katere avtorje ali zbirke najpogosteje uporabljate?

Anketiranci so odgovorili, da pri izbiri bibarij najpogosteje uporabljajo zbirke Mire Voglar, kar je navedlo 31 anketirancev. Sledijo viri na internetu, ki jih uporablja 21 anketirancev, nato bibarije Janeza Bitenca, ki jih uporablja 10 anketirancev, in Igorja Cvetka, ki ga uporablja 8 anketirancev.

Nekateri anketiranci kot vir navajajo tudi različne avtorje (8 anketirancev) ter ljudsko izročilo (7 anketirancev). Poleg tega zbirko *Biba buba baja* in gradivo avtorice Gašperin uporablja po 4 anketirancev, bibarije od sodelavk pa 2 anketiranca. Zbirko Romane Krajnčan, zbirko *Enci benci* in avtorske bibarije je navedel po 1 anketiranec.

Analiza 10. anketnega vprašanja: Katere bibarije so pri vašem mnenju najbolj priljubljene pri otrocih?

Anketiranci so povedali, da so otrokom najbolj všeč bibarije, kot so *Biba leze*, *Miška kašo kuhala*, *Pika, pika, pikica*, *Gosenica* in *Križ kraž*. Otroci jih radi poslušajo in sodelujejo pri igri. Prav tako so priljubljene igre s prstki, kot sta *5 prstkov* in *10 prstkov*, pa tudi *Kako biba...*, kjer otroci posnemajo različne gibe, kot sta pitje in umivanje.

Poleg posameznih bibarij otroci zelo uživajo v bibarijah z gibanjem, kjer se lahko premikajo, in tistih, kjer se dotikajo prstkov ali drugih delov telesa. Rade imajo tudi bibarije, kjer se igrajo ena na ena z odraslim, saj to krepi občutek varnosti in bližine.

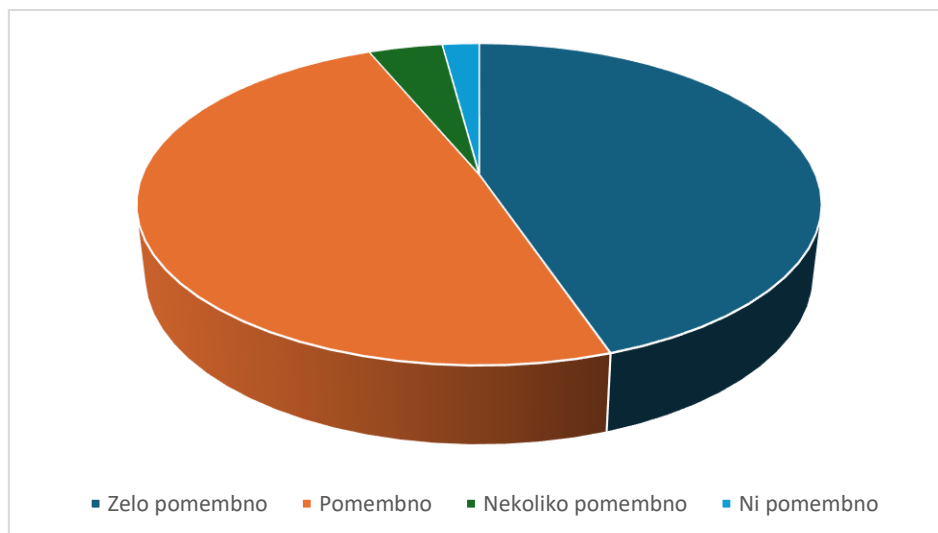
Anketiranci pogosto uporabljajo zbirko *Biba Buba Baja* in bibarije avtorice Mire Voglar, ki sta med najbolj priljubljenimi.

Analiza 11. anketnega vprašanja: Kako pomembno je po vašem mnenju izvajanje bibarij za govorni razvoj otrok?

Preglednica 9: Kako pomembno je po vašem mnenju izvajanje bibarij za govorni razvoj otrok?

Kako pomembno je po vašem mnenju izvajanje bibarij za govorni razvoj otrok?	Frekvenca	Odstotek
Zelo pomembno	43	45%
Pomembno	47	49%
Nekoliko pomembno	4	4%
Ni pomembno	2	2%
Skupaj	96	100%

Večina vzgojiteljev meni, da je izvajanje bibarij izjemno pomembno za govorni razvoj otrok. 43 vzgojiteljev jih ocenjuje kot zelo pomembne, medtem ko 47 vzgojiteljev meni, da so pomembne. Le 4 vzgojitelji menijo, da so bibarije nekoliko pomembne, medtem ko 2 vzgojitelja menita, da niso pomembne.

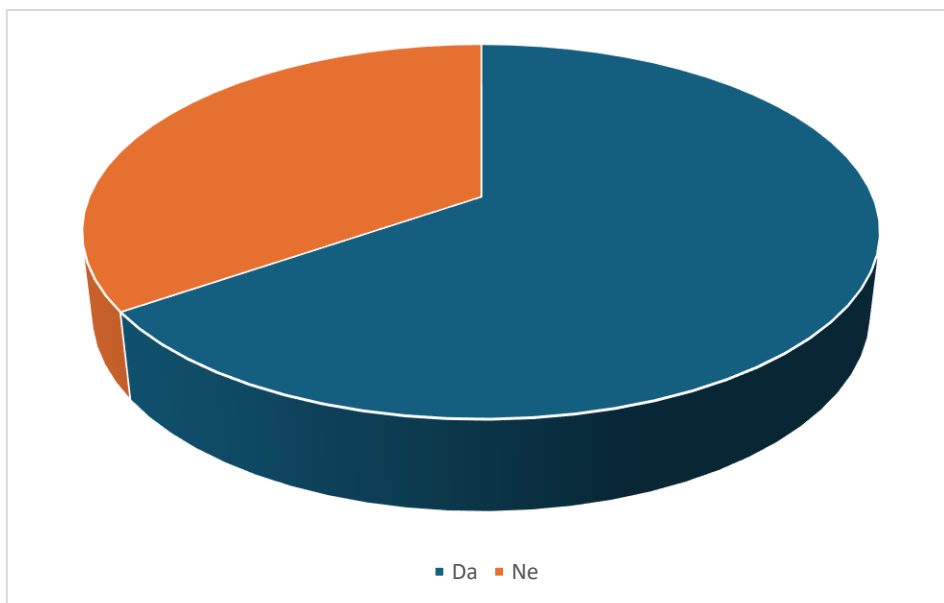
Graf 9: Kako pomembno je po vašem mnenju izvajanje bibarij za govorni razvoj otrok?

Analiza 12. anketnega vprašanja: Ali menite, da so bibarije učinkovite pri vključevanju otrok z jezikovnimi težavami?

Preglednica 10: Ali menite, da so bibarije učinkovite pri vključevanju otrok z jezikovnimi težavami?

Ali menite, da so bibarije učinkovite pri vključevanju otrok z jezikovnimi težavami?	Frekvenca	Odstotek
Da	66	65%
Ne	35	35%
Skupaj	101	100%

Večina vzgojiteljev meni, da so bibarije učinkovite pri vključevanju otrok z jezikovnimi težavami. 66 vzgojiteljev odgovarja da, medtem ko 35 vzgojiteljev meni, da niso učinkovite.

Graf 10: Ali menite, da so bibarije učinkovite pri vključevanju otrok z jezikovnimi težavami?

Analiza podvprašanja 12. anketnega vprašanja:

Večina anketirancev meni, da so bibarije zelo učinkovite pri vključevanju otrok z jezikovnimi težavami. Veliko odgovarjajo, da bibarije pomagajo otrokom pri učenju jezika, saj jih spodbujajo k poslušanju in ponavljanju besed ter urjenju izgovorjave. Otroci preko bibarij vadijo govor, pridobijo nove besede in izboljšujejo svoj besedni zaklad. Za tujejezične otroke so še posebej koristne, ker poleg ponavljanja slovenskih besed razvijajo tudi občutek za ritem in zvok jezika.

Bibarije omogočajo tudi navezovanje osebnega stika med vzgojiteljem in otrokom, kar povečuje otrokovo zaupanje. Kratke in preproste bibarije so za otroke z govornimi težavami še posebej primerne, saj jim je lažje slediti, si jih zapomniti in ponoviti. Poleg govora se pri otrocih razvija tudi govorni aparat, saj skozi ponavljanje bibarij vadijo glasove in se sprostijo v govoru.

Anketiranci menijo tudi, da bibarije vključujejo elemente dotika, očesnega stika, gibanja in topline, kar daje otrokom občutek varnosti in sproščenosti. Takšno okolje spodbuja tako verbalno kot neverbalno komunikacijo ter zmanjšuje stisko, ki jo otroci z govorno-jezikovnimi težavami pogosto doživljajo.

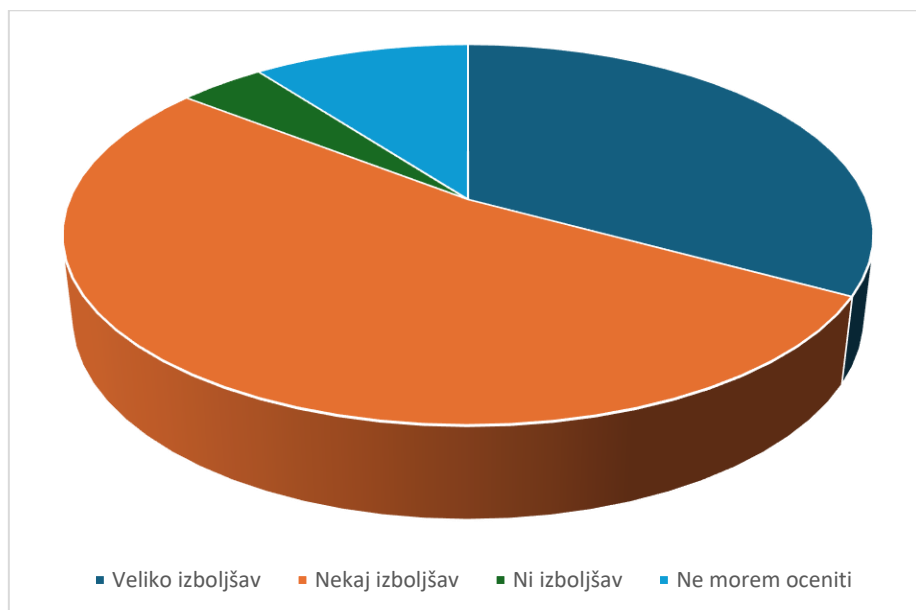
Poleg tega pa bibarije otrokom vsak dan ponujajo priložnost za govorno vajo in razvijanje motoričnih spretnosti govora, kar je še posebej koristno za tiste, ki šele usvajajo osnovne govorne veščine.

Analiza 13. anketnega vprašanja: Ali opazite izboljšave v besedišču in izgovorjavi otrok po rednem izvajanju bibarij?

Preglednica 11: Ali opazite izboljšave v besedišču in izgovorjavi otrok po rednem izvajanju bibarij?

Ali opazite izboljšave v besedišču in izgovorjavi otrok po rednem izvajanju bibarij?	Frekvenca	Odstotek
Veliko izboljšav	32	33%
Nekaj izboljšav	51	53%
Ni izboljšav	4	4%
Ne morem oceniti	10	10%
Skupaj	97	100%

Večina vzgojiteljev poroča o opaznih izboljšavah v besedišču in izgovorjavi otrok po rednem izvajanju bibarij. Kar 32 odstotkov anketirancev je poudarilo, da so opazili veliko izboljšav, medtem ko 51 odstotkov meni, da so se pokazale neke izboljšave. Le 4 odstotki vzgojiteljev ne opazijo nobenih sprememb, medtem ko 10 odstotkov ne more oceniti napredka.

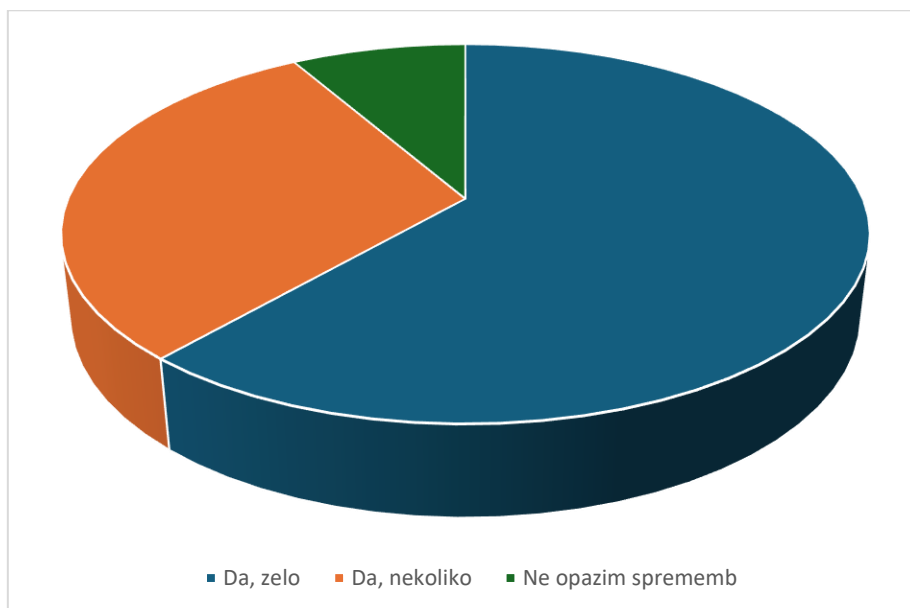
Graf 11: Ali opazite izboljšave v besedišču in izgovorjavi otrok po rednem izvajanju bibarij?

Analiza 14. anketnega vprašanja: Ali menite, da bibarije prispevajo k boljši samozavesti otrok pri izražanju in komunikaciji?

Preglednica 12: Ali menite, da bibarije prispevajo k boljši samozavesti otrok pri izražanju in komunikaciji?

Ali menite, da bibarije prispevajo k boljši samozavesti otrok pri izražanju in komunikaciji?	Frekvenca	Odstotek
Da, zelo	59	61%
Da, nekoliko	29	30%
Ne opazim sprememb	8	8%
Skupaj	96	100%

Večina vzgojiteljev meni, da bibarije pomembno prispevajo k boljši samozavesti otrok pri izražanju in komunikaciji. Kar 59 anketirancev je odgovorilo, da so prepričani, da bibarije zelo vplivajo na razvoj samozavesti, medtem jih 29 vzgojiteljev meni, da prispevajo nekoliko. Le 8 odstotkov vzgojiteljev ne opazi sprememb v samozavesti otrok.

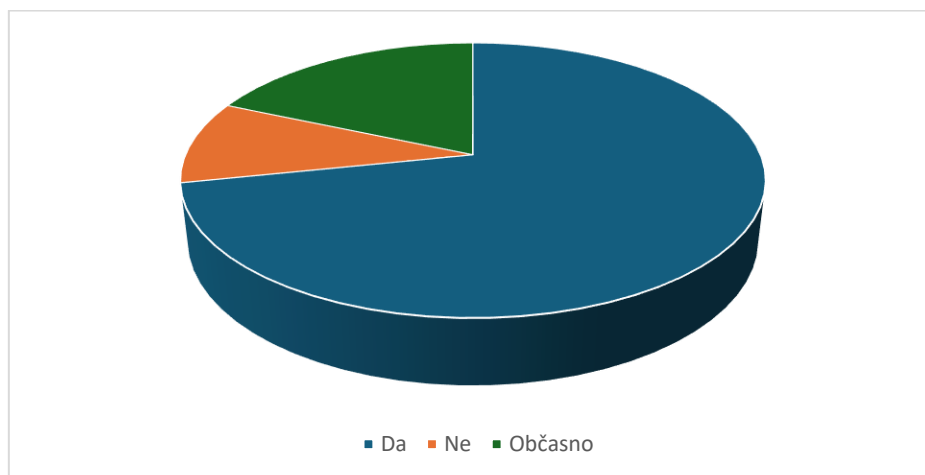
Graf 12: Ali menite, da bibarije prispevajo k boljši samozavesti otrok pri izražanju in komunikaciji?

Analiza 15. anketnega vprašanja: Ali opazite izboljšanje socialnih veščin pri otrocih, ki redno sodelujejo v bibarijah?

Preglednica 13:: Ali opazite izboljšanje socialnih veščin pri otrocih, ki redno sodelujejo v bibarijah?

Ali opazite izboljšanje socialnih veščin pri otrocih, ki redno sodelujejo v bibarijah?	Frekvenca	Odstotek
Da	66	72%
Ne	9	10%
Občasno	17	18%
Skupaj	92	100%

Večina vzgojiteljev opazi izboljšanje socialnih veščin pri otrocih, ki redno sodelujejo v bibarijah. Od 92 anketiranih vzgojiteljev jih 66 meni, da opazijo napredek na tem področju. 17 vzgojiteljev poroča o občasni izboljšavi, medtem ko le 9 ne zaznava nobenih sprememb.

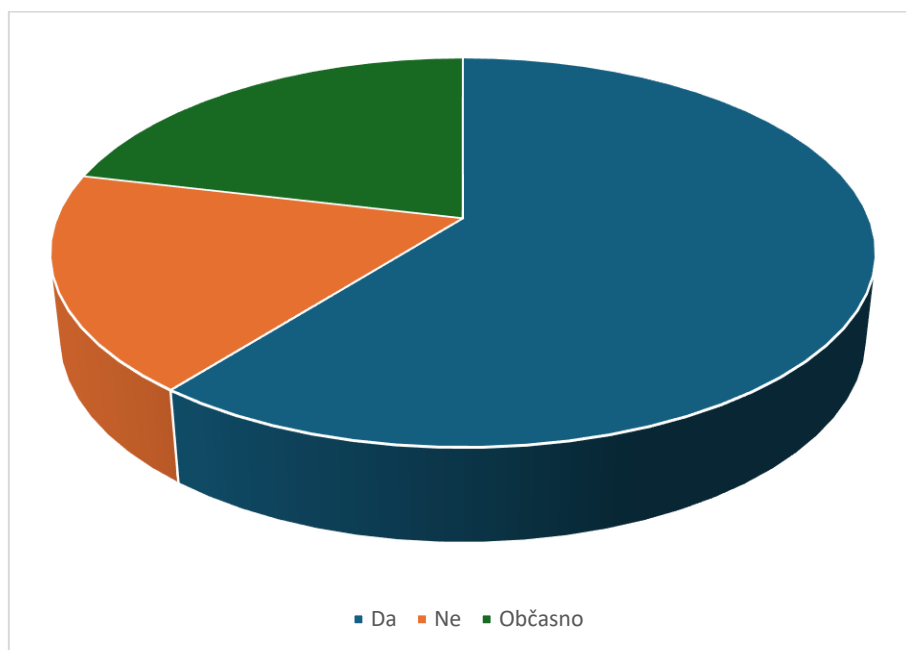
Graf 13: Ali opazite izboljšanje socialnih veščin pri otrocih, ki redno sodelujejo v bibarijah?

Analiza 16. anketnega vprašanja: Ali opazite spremembe v razpoloženju otrok po izvedbi bibarij?

Preglednica 14: Ali opazite spremembe v razpoloženju otrok po izvedbi bibarij?

Ali opazite spremembe v razpoloženju otrok po izvedbi bibarij?	Frekvenca	Odstotek
Da	57	61%
Ne	17	18%
Občasno	20	21%
Skupaj	94	100%

Večina vzgojiteljev opazi spremembe v razpoloženju otrok po izvedbi bibarij. Od 94 anketiranih vzgojiteljev jih 57 meni, da opazijo pozitivne spremembe, 20 poroča o občasnih spremembah, medtem ko 17 vzgojiteljev ne zaznava nobenih sprememb.

Graf 14: Ali opazite spremembe v razpoloženju otrok po izvedbi bibarij?

Analiza 17. anketnega vprašanja: Ali so otroci po izvajanju bibarij bolj vključeni v skupinsko igro?

Preglednica 15: Ali so otroci po izvajanju bibarij bolj vključeni v skupinsko igro?

Ali so otroci po izvajanju bibarij bolj vključeni v skupinsko igro?	Frekvenca	Odstotek
Da	45	48%
Ne	10	11%
Občasno	38	41%
Skupaj	93	100%

Večina vzgojiteljev opazi, da so otroci po izvajanju bibarij bolj vključeni v skupinsko igro. Od 93 anketiranih vzgojiteljev jih 45 trdi, da otroci postanejo bolj vključeni, 38 jih poroča, da se to zgodi občasno, medtem ko 10 vzgojiteljev meni, da to ni opazno.

Ali so otroci po izvajanju bibarij bolj vključeni v skupinsko igro? bolj vključeni v skupinsko igro?

Analiza 18. anketnega vprašanja: Kako bibarije prispevajo k izboljšanju socialnih veščin pri otrocih, ali lahko navedete konkretne primere iz prakse?

Spodbujanje govora in izgovorjave:

- "ker se na ta način uči izgovorjave, jezika,
- ker gibanje spodbuja uporabo govora,
- ker se s tem učijo jezika,
- ker poslušajo jezik,
- ker si pomagajo pri izgovorjavi glasov s ponavljanjem za vzgojiteljico,
- ker poslušajo jezik, vadijo govor in poleg govorijo,
- otrok z bibarijami vadi govor,
- otrok razvija tudi govorni aparat,
- spodbujamo razvoj govora,
- otrok z bibarijami oz sodelovanjem razvija govorni aparat,
- lepše se povezujejo,
- bolje se dogovarjajo med seboj,
- zato ker na njim primeren način dobivajo priložnost za govorjenje in ponavljanje izgovorjave vsak dan,
- otrok je v interakciji s sovrstniki in odraslim,
- večje povezovanje,
- več druženja,
- težko ocenim, ker so otroci novinci in so še precej individualisti,
- povezovanje pri skupinskih dejavnostih,
- z bibarijami smo nastopali na zaključni prireditvi oddelka,
- bibarije vključujejo dotik, očesni stik, ritem, zvok, smeh, toplino, igrivost,
- otroci so po bibarijah bolj umirjeni,
- gibalne igre so oblika komuniciranja med otrokom in odraslim,
- otroci se sprostijo in umirijo,
- zato, da sodelujejo,
- ker krepijo socialne stike in se povezujejo,
- večkrat bibarije vključim v gibalne urice, kot motivacijo,
- otroci razvijajo empatijo do drugih,
- stkejo se prijateljske vezi,
- otrok razvija empatijo do drugih".

Analiza 19. anketnega vprašanja: Katere bibarije se po vašem mnenju najbolj učinkovito uporabljajo za razvoj socialnih veščin pri otrocih? Prosimo, naštejte in pojasnite.

- "bibarije s prstki,
- vse,
- tiste, ki krepijo medsebojne odnose in povezanost v skupini, ter spodbujajo sodelovanje,
- tiste, ki se izvajajo v paru (npr. 'hi konjiček' oz. 'konjenik'),
- tiste, ki se izvajajo v dvojicah,

- veliko pripomorejo k večjemu druženju in povezovanju,
- miška kašo kuhala, 10 prstkov, dežek pada...,
- boža, boža; biba torto meša; kje je panj...,
- tiste, kjer je otrok aktiven in ima interakcijo z drugimi,
- boža boža, biba leze in podobne, miška kašo kuhala, ki vključujejo dodajanje imen otrok in dotike,
- tiste, ki vključujejo gibanje,
- miška in krt, kako se biba...,
- medved stopa - se opazujejo, posnemajo, smejijo, sprostijo,
- pika poka, krog in črta ptičji praznik klip klap,
- plešemo, plešemo bim bam, bim bam, jaz plesati znam,
- kam se je skrila poljubček od severnega tečaja na južni pol,
- roke na potepu - igrice za lahko noč, kjer potujemo po otrokovem telesu,
- miška kašo kuhala, konjenik,
- dežek pada...,
- vse vrste bibarij so pozitivne za razvoj veščin,
- organizacija dejavnosti igra pomembno vlogo,
- bibarije premalo poznam, da bi lahko odgovorila, to je šibko področje,
- tiste, ki vsebujejo nežne gibe, se sprostijo in igra postane bolj umirjena."

Analiza 20. anketnega vprašanja: Ali bi želeli dodati še kakšne komentarje, misli ali predloge glede izvajanja bibarij v vašem oddelku?

To je bil zadnji odgovor anketnega vprašalnika, in število odgovorov je bilo manjše. Mnenja so bila, da so bibarije pomembne, saj otrokom omogočajo, da na prijeten način pridobivajo govorne izkušnje in občutek sodelovanja pri skupinskem delu. Mnogi menijo, da bi se moral več pozornosti posvetiti bibarijam, zlasti pri mlajših otrocih, saj pogosto prevladujejo pesmi, ki se predvajajo, namesto da bi jih izvajali. Pomembno je, da so bibarije redno prisotne v prvem starostnem obdobju, saj opažajo, da sproščajo, umirjajo, povezujejo in potolažijo otroke. Na koncu je izpostavljena tudi učinkovitost bibarij s prstki, kar še dodatno potrjuje njihov pomen v procesu učenja in razvoja otrok.

5.6. Razprava o hipotezah

V empiričnem delu raziskave smo si zastavili hipotezi:

H1: Bibarije pozitivno vplivajo na razvoj otrokovega govora.

H2: Bibarije pozitivno vplivajo na otrokov socialni razvoj.

H1: Bibarije pozitivno vplivajo na razvoj otrokovega govora.

Na začetku ankete smo si zastavili hipotezo, da bibarije pozitivno vplivajo na razvoj otrokovega govora. Rezultati ankete to hipotezo močno podpirajo. Vprašanje, ki smo ga postavili anketirancem, je bilo: "Ali opazite izboljšave v besedišču in izgovorjavi otrok po rednem izvajanju bibarij?" Skupaj 83 anketirancev je potrdilo, da opazijo pozitivne spremembe v govoru otrok, kar jasno kaže na vpliv bibarij na razvoj govora. Večina anketirancev je izpostavila, da se otroci po rednem izvajanju bibarij lažje izražajo in se bolj aktivno vključujejo v komunikacijo.

Med odgovori smo zasledili tudi konkretne primere, kot so otroci, ki so postali bolj samozavestni pri izražanju svojih misli in čustev. Sčasoma so postali bolj aktivni v igri, kar se odraža v njihovem izboljšanem besedišču. Anketiranci so opazili, da otroci pogosto ponavljajo in izvajajo bibarije, kar krepi njihovo govorno spretnost.

Na podlagi teh odgovorov lahko zaključimo, da bibarije pomembno prispevajo k izboljšanju govora in jezika pri otrocih. Ugotovitve jasno potrjujejo, da redno izvajanje bibarij pozitivno vpliva na razvoj otrokovega govora, kar je ključnega pomena za njihovo komunikacijo in socialno interakcijo.

Hipoteza 2: Bibarije pozitivno vplivajo na otrokov socialni razvoj

Na osnovi analize ugotavljamo, da so rezultati ankete potrdili dano hipotezo. Anketirance smo povprašali, ali opazijo izboljšanje socialnih veščin pri otrocih, ki redno sodelujejo v bibarijah. Večina anketirancev, 66, meni, da opazijo izboljšave v socialnih veščinah otrok, kar pomeni, da bibarije učinkovito prispevajo k razvoju socialnih interakcij. Le 9 anketirancev je označilo, da ne opazijo sprememb, medtem ko je 17 anketirancev navedlo, da občasno opazijo izboljšave. Jasno je, da večina verjame v pozitivne učinke bibarij.

Anketiranci so izpostavili konkretne primere, kako bibarije spodbujajo sodelovanje in komunikacijo med otroki. Opazili smo, da se otroci lažje vključujejo v skupinsko igro, kar je pripomoglo k oblikovanju prijateljskih vezi. Bibarije so otroke povezale in jim omogočile, da se med seboj opazujejo in sodelujejo. Otroci so postali bolj potrpežljivi, kar je znatno izboljšalo njihovo sposobnost sodelovanja v skupinskih dejavnostih.

6 RAZPRAVA IN REZULTATI IZVAJANJA EMPIRIČNEGA DELA RAZISKOVALNE NALOGE

V empiričnem delu raziskovalne naloge smo analizirali rezultate ankete o uporabi bibarij v vrtcu, s ciljem ugotoviti, kako pogosto in na kakšen način vzgojitelji vključujejo bibarije v svoj vsakdanji pedagoški proces ter ali izvajanje bibarij pozitivno vpliva na govorni in socialni razvoj otrok.

Anketni vprašalnik je bil zasnovan tako, da je zajel različne vidike uporabe bibarij. V raziskavi je sodelovalo 101 vzgojiteljev iz različnih slovenskih vrtcev, kar omogoča širok spekter mnenj in izkušenj.

Rezultati raziskave kažejo, da vzgojitelji potrjujejo pozitiven vpliv bibarij na razvoj govora. Ugotovitve so pokazale, da več kot polovica vzgojiteljev opaža izboljšave v otrokovem besedišču in izgovorjavi po rednem izvajanju bibarij. To potrjuje našo hipotezo, da bibarije spodbujajo govorni razvoj. Poleg tega več kot polovica vzgojiteljev meni, da bibarije pomagajo otrokom z jezikovnimi težavami pri razumevanju in komunikaciji. To pomeni, da te dejavnosti omogočajo otrokom, da se lažje vključijo in sodelujejo v komunikaciji. Tako se razvijajo tudi njihove verbalne spretnosti, kar dodatno potrjuje pozitiven vpliv bibarij na razvoj govora.

Kar zadeva socialni razvoj, rezultati raziskave kažejo, da vzgojitelji opažajo izboljšanje socialnih veščin pri otrocih, kar podpira našo hipotezo. Bibarije, ki vključujejo sodelovanje in interakcijo, spodbujajo prijateljske vezi in omogočajo otrokom, da se učijo deliti in sodelovati. Vzgojitelji menijo, da so otroci po izvajanju bibarij bolj odprti za sodelovanje z vrstniki, kar je ključno za njihov socialni razvoj. Velika večina vzgojiteljev prilagaja bibarije interesom otrok, kar pomeni, da se aktivno odzivajo na njihove potrebe in preference. To prilagajanje omogoča, da se otroci počutijo bolj vključeni in motivirani, kar dodatno prispeva k njihovemu socialnemu razvoju.

Rezultati raziskave kažejo, da bibarije pozitivno vplivajo na razvoj otrokovega govora in socialni razvoj, kar je razvidno iz odgovorov vzgojiteljev. Ugotovitve raziskave so pomembne za nadaljnji dejavnosti v vrtcu, saj kažejo, da so bibarije koristno orodje za spodbujanje tako jezikovnega kot socialnega razvoja otrok.

7 ZAKLJUČEK

V raziskavi smo preučevali vpliv bibarij na razvoj govora in socialno vključenost otrok ter ugotovili, da so bibarije ključne pri obeh vidikih razvoja. Že med uvajanjem otrok v vrtec smo opazili, da so bibarije pomagale otrokom pri prehodih med igralnico in zunanjim okoljem, saj so jih pomirile in ustvarile občutek varnosti.

Pri opazovanju otrok so se pokazale razlike v odzivanju na bibarije. Tujejezični deček, ki je imel na začetku težave z izražanjem in razumevanjem, je po določenem času začel sodelovati v dejavnostih in se izražati s preprostimi besedami. Bibarije so mu omogočile, da je lažje vstopal v komunikacijo z vrstniki. Tudi zadržana deklica se je ob izvajanju bibarij vedno bolj aktivno vključevala v skupino. Bibarije so otrokom pomagale pri razvijanju socialnih veščin, kot so sodelovanje, deljenje vlog in izražanje čustev, ter okrepile povezanost med njimi. Prispevale so tudi k izboljšanju pozornosti in koncentracije, saj so otroci postajali bolj osredotočeni na dejavnosti in manj moteni pri prehodih med njimi. Na področju govora se je pri večini otrok pokazal napredek; začeli so uporabljati več besed, bolj jasno izražati misli in se pogosteje vključevati v pogovor.

V empiričnem delu raziskave smo analizirali podatke o tem, kako pogosto vzgojitelji uporabljajo bibarije in kakšen vpliv opažajo. Več kot polovica vzgojiteljev je poročala o izboljšavah v otrokovem besedišču in izgovorjavi po rednem izvajanju bibarij. Prav tako skoraj vsi vzgojitelji menijo, da bibarije posebno koristijo otrokom z jezikovnimi težavami, saj jim omogočajo lažji vstop v komunikacijo. Tudi na področju socialnega razvoja so vzgojitelji zaznali napredek; otroci so razvijali sposobnosti sodelovanja, deljenja in povezovanja z vrstniki.

Na podlagi rezultatov obeh raziskav lahko zaključimo, da bibarije pozitivno vplivajo na govorni in socialni razvoj otrok. Poleg tega so bibarije izjemno koristen pripomoček pri spodbujanju razvoja govora in socialnih veščin pri otrocih. Otrokom omogočajo zabavno in sproščeno okolje, v katerem se počutijo varne.

Pomembno je, da vzgojitelji prepoznamo individualne interese in potrebe otrok ter bibarije prilagodimo tako, da bodo čim bolj učinkovite. Redno izvajanje bibarij lahko prispeva k večji socialni vključenosti otrok, izboljšanju komunikacijskih spretnosti in povečanju samozavesti.

V prihodnje bi bilo smiselno nadaljevati z raziskovanjem vpliva bibarij na različne starostne skupine otrok ter se osredotočiti na nadaljnji razvoj, ki bi še dodatno spodbujal sodelovanje in aktivno vključevanje otrok v te dejavnosti. S tem bi lahko še bolj poglobili razumevanje vpliva bibarij na otrokov celostni razvoj in pripomogli k razvoju novih, inovativnih pristopov v vzgoji in izobraževanju najmlajših.

8 VIRI IN LITERATURA

1. Bahovec, E. D. in drugi. (1999). Kurikulum za vrtce. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo.
2. Borota, Bogdana (2006): Glasbene dejavnosti in otrokove zmožnosti v zgodnjem obdobju. Koper: Pedagoška fakulteta Koper.
3. Borota, B. (2013). Glasbene dejavnosti in vsebine. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče, Univerzitetna založba Annales.
4. Brajša, Pavao (1993): Pedagoška komunikologija. Ljubljana: Glotta Nova.
5. Cvetko, I. (2000). Najmanjše igre na Slovenskem. Radovljica: Didakta.
6. Cvetko, I. (2024). Igor Cvetko. Pridobljeno s <https://www.lutke-zapik.si/igor-cvetko/>
7. Fekonja Peklaj, U. (2016). Pomen vrtca za otrokov čustveni in socialni razvoj. V B. Vrbovšek (ur.), Miselni izzivi v vrtcu (str. 30–38).
8. Grušovnik, V. (2012). Bibarije in prstne igre v prvem starostnem obdobju predšolskih otrok (diplomsko delo): <https://dk.um.si/Dokument.php?id=28625>
9. Horvat, L., Magajna, L. (1989). Razvojna psihologija. Ljubljana: DZS.
10. Ivić, I., Novak, J., Atanacković, N. in Ašković, M. (2002). Razvojni koraki: pregled osnovnih značilnosti otrokovega razvoja od rojstva do sedmega leta. Ljubljana: Inštitut za psihologijo osebnosti.
11. Kos, J., Dolinar, K., Blatnik, A. (1996). Slovenska književnost. Ljubljana: Cankarjeva založba.
12. Kranjc, S. (1999). Razvoj govora predšolskih otrok. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
13. Kroflič, Breda, Gobec, Dora (1995): Igra-gib-ustvarjanje-učenje: metodični priročnik za usmerjene ustvarjalne gibno - plesne dejavnosti. Novo mesto: Pedagoška obzorja.
14. Marjanovič - Umek, L. (1990). Mišljenje in govor predšolskega otroka. Ljubljana: DZS.
15. Musek, J., Pečjak, V. (1984). Psihologija. Ljubljana: DZS.
16. Nastran Ule, M. (1992). Socialna psihologija. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
17. Nemeč, B. in Krajnc, M. (2013). Razvoj in učenje predšolskega otroka. Učbenik za modul Razvoj in učenje predšolskega otroka v programu Predšolska vzgoja. Ljubljana: Založba Grafenauer.
18. Rosandič, D., Lipnik, J. (1991). Metodika književne vzgoje. Maribor: Obzorja.
19. Toličič, I. (1981). Pomen igre za otrokov razvoj. Igra in igrače. Ur. Ljubica Marjanovič. Ljubljana: ZPM Slovenije (Zbirka Cicibanove urice).
20. Toličič, I., Smiljanič, V. (1979). Otroška psihologija. Ljubljana: Mladinska knjiga.
21. Tomori, M. (1990). Psihologija telesa. Ljubljana: DZS.
22. Videmšek, Mateja, Pišot, Rado (2007): Šport za najmlajše. Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport.
23. Voglar, M. (1981). Bibanke uganke. Ljubljana: DDU Univerzum.
24. Voglar, M. (2024). Glasbena pravljica Gradič: <https://pancek.si/play/category2/13>

25. Voglar, M. (2024). Sij, sončece, sij: <https://www.svetknjige.si/izdelek/19986/sij-soncece-sij-s-cd?1>
26. Voglar, M. (2024). Balalajci: <https://buca.si/knjigarna/leposlovje-knjizevnost/knjige-za-otroke-in-mladino/balalajci-pesmarica-o-zivalih-in-glasbena-pravljica/>
27. Voglar, M. (2024). Biba, buba, baja: <https://www.dzs.si/products/biba-buba-baja-9789610112075>
28. Voglar, M. (1998). Glasbene igre – bibarije. Študijsko gradivo. (ur.) Darinka Škerjanc. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
29. Vrbovšek, B. (2011). Kakovost procesa učenja in poučevanja jezika v kurikulumu vrtca. Ljubljana: Supra.

9 PRILOGE

ANKETNI VPRAŠALNIK

Spoštovani/-e vzgojitelji/-ce,

Prosimo vas, da izpolnite spodnji vprašalnik o uporabi bibarij v vašem oddelku. Vaši odgovori bodo pripomogli k razumevanju pomena in pogostosti izvajanja bibarij v različnih starostnih skupinah ter prispevali k izboljšanju pedagoške prakse.

1. V kateri starostni skupini delate?

- 1 – 2
- 2 – 3
- 3 – 4
- 4 – 5
- 5 – 6

2. Kako pogosto v svojem oddelku izvajate bibarije?

- Vsak dan
- Večkrat na teden
- Enkrat na teden
- Redko
- Nikoli

3. Katere vrste bibarij najpogosteje uporabljate?

(Možnost izbire več odgovorov)

- bibarije za spoznavanje delov telesa,
- bibarije za igre s prstki,
- bibarije za igre z otrokovo dlanjo,
- bibarije za razvoj domišljije,
- bibarije za kot spodbuda za gibanje
- bibarije za različne priložnosti.

4. Kako otroci reagirajo na bibarije?

- So zelo navdušeni
- So umirjeni in sproščeni
- So nezainteresirani
- Drugo (prosimo, navedite)

5. Ali uporabljate dodatne pripomočke (npr. lutke, risbe) za popestritev bibarij?

- Da
- Ne

6. Ali pri bibarijah vključujete glasbo?

- Da
- Ne
- Občasno

7. Kako pogosto prilagajate bibarije glede na interese posameznih otrok?

- Vedno
- Pogosto
- Redko
- Nikoli

8. Katere težave, če sploh, se pojavijo pri izvajanju bibarij?

- Otroci težko sledijo
- Pomanjkanje zanimanja
- Težave pri koordinaciji gibov
- Drugo (prosimo, navedite)

9. Ali pri izbiri bibarij uporabljate gradivo določenih avtorjev ali zbirke? Če da, katere avtorje ali zbirke najpogosteje uporabljate?

10. Katere bibarije so pri vašem mnenju najbolj priljubljene pri otrocih?

11. Kako pomembno je po vašem mnenju izvajanje bibarij za govorni razvoj otrok?

- Zelo pomembno
- Pomembno
- Nekoliko pomembno
- Ni pomembno
- Nepomembno

12. Ali menite, da so bibarije učinkovite pri vključevanju otrok z jezikovnimi težavami?

- Da
- Ne
- Delno

Če ste na zgornje vprašanje odgovorili z da, prosim pojasnite, zakaj menite tako.

13. Ali opazite izboljšave v besedišču in izgovorjavi otrok po rednem izvajanju bibarij?

- Da, opazne izboljšave
- Nekatere izboljšave
- Ne, ni izboljšav
- Ne morem oceniti

14. Ali menite, da bibarije prispevajo k boljši samozavesti otrok pri izražanju in komunikaciji?

- Da, zelo
- Da, nekoliko
- Ne, ne opazim sprememb
- Ne morem oceniti

15. Ali opazite izboljšanje socialnih veščin pri otrocih, ki redno sodelujejo v bibarijah?

- Da
- Ne
- Delno

16. Ali opazite spremembe v razpoloženju otrok po izvedbi bibarij?

- Da, vedno
- Občasno
- Ne

17. Ali so otroci po izvajanju bibarij bolj vključeni v skupinsko igro?

- Da
- Ne
- Občasno

18. Kako bibarije prispevajo k izboljšanju socialnih veščin pri otrocih? Ali lahko navedete konkretne primere iz prakse?

19. Katere bibarije se po vašem mnenju najbolj učinkovito uporabljajo za razvoj socialnih veščin pri otrocih? Prosimo, naštejite in pojasnite.

20. Ali bi želeli dodati še kakšne komentarje, misli ali predloge glede izvajanja bibarij v vašem oddelku?

Hvala za vaš čas in sodelovanje!